

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva**

Metody pro hodnocení rozboru udržitelného rozvoje území

Bc. Alena Pílská

**Diplomová práce
2012**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Alena Pílská
Osobní číslo: E10008
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Regionální rozvoj
Název tématu: Metody pro hodnocení rozboru udržitelného rozvoje území
Zadávací katedra: Ústav veřejné správy a práva

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce: Zhodnotit přístupy k hodnocení rozboru udržitelného rozvoje území a navrhnout obecně přijatelnou metodiku

Práce bude obsahovat:

- Trvale udržitelné přístupy v územním plánování.
- Metody zjišťování dat o území a rozboru udržitelného rozvoje území (RURU).
- Analýzu RURU ve zvoleném modelovém území (kraji).
- Návrh obecně použitelné metodiky.

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BERAN, V.; DLASK, P. Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí. 1. vydání. Praha: Academia, 2005. 323 s. ISBN 80-200-1201-X
HAUGHTON, G.; COUNSELL, D. Regions, spatial strategies and sustainable development. London: Routledge, 2004. 245 s. ISBN 0-415-31464-X
ŠILHÁNKOVÁ, V.; KOUTNÝ, J.; ČABLOVÁ, M. Urbanismus a územní plánování. 2. vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2010. 126 s. ISBN 978-80-7395-310-2

Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: 27. června 2011

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2012

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 11. srpna 2011

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 19. 6. 2012

Bc. Alena Pílská

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych chtěla především poděkovat vedoucí této diplomové práce doc. Ing. arch. Vladimíře Šilhánkové, Ph.D., za cenné rady a připomínky, které mi při zpracování poskytla.

ANOTACE

Cílem práce je zhodnotit přístupy k hodnocení rozboru udržitelného rozvoje území a navrhnout obecně přijatelnou metodiku pro toto hodnocení. Metodika je zpracována formou algoritmu, pomocí kterého je možné ověřit správnost a úplnost zpracování rozboru udržitelného rozvoje území pro každou obec s rozšířenou působností kraje Vysočina. Dále se zabývá existujícími metodikami pro zpracování rozboru udržitelného rozvoje území, jejich využitím a co rozbor udržitelného rozvoje území obsahuje.

KLÍČOVÁ SLOVA

Udržitelný rozvoj, územně analytické podklady, rozbor udržitelného rozvoje území, kraj Vysočina

TITLE

Methods for evaluation of the analysis of sustainable development

ANNOTATION

The aim is to evaluate approaches to analysis of sustainable development and suggest a generally acceptable method for this evaluate. The method is developed by the algorithm, by which it is possible to check the correctness and completeness analysis of sustainable development for each municipality with extended powers Vysocina region. It also deals with existing methods for processing analysis of sustainable development, their use and analysis of what sustainable development contains.

KEYWORDS

Sustainable development, territorially analytical materials, analysis of sustainable development, Vysocina region

OBSAH

Úvod	- 12 -
1 Trvale udržitelný rozvoj	- 13 -
1.1 Definice trvale udržitelného rozvoje	- 13 -
1.2 Principy udržitelného rozvoje	- 14 -
1.3 Pilíře udržitelného rozvoje	- 16 -
1.3.1 Ekologický pilíř	- 17 -
1.3.2 Sociální pilíř	- 19 -
1.3.3 Ekonomický pilíř	- 19 -
1.3.4 Územní platforma	- 20 -
2 Územní plánování	- 22 -
2.1 Cíle a úkoly územního plánování	- 23 -
2.2 Nástroje územního plánování	- 24 -
2.3 Udržitelný rozvoj v územním plánování	- 25 -
2.3.1 Nástroje územního plánování ve vztahu k udržitelnému rozvoji	- 25 -
3 Rozbor udržitelného rozvoje území (RURÚ)	- 29 -
4 Existující metodiky pro rozbor udržitelného rozvoje území v ÚAP	- 32 -
4.1 Modelové ověřování ÚAP	- 32 -
4.2 Metodika vyhodnocování udržitelného využití území	- 34 -
4.3 Metodická pomůcka k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí	- 36 -
4.4 Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“	- 38 -
4.5 Návrh algoritmu pro zpracování RURÚ	- 41 -
5 Vyhodnocení RURÚ v praxi na příkladu kraje Vysočina	- 43 -
5.1 Charakteristika kraje Vysočina	- 43 -
5.2 ORP Bystřice nad Pernštejnem	- 44 -
5.3 ORP Havlíčkův Brod	- 47 -
5.4 ORP Humpolec	- 50 -
5.5 ORP Chotěboř	- 53 -
5.6 ORP Jihlava	- 55 -

5.7	ORP Moravské Budějovice.....	- 57 -
5.8	ORP Náměšť nad Oslavou	- 61 -
5.9	ORP Nové Město na Moravě	- 64 -
5.10	ORP Pacov	- 66 -
5.11	ORP Pelhřimov	- 69 -
5.12	ORP Světlá nad Sázavou.....	- 72 -
5.13	ORP Telč.....	- 75 -
5.14	ORP Třebíč.....	- 78 -
5.15	ORP Velké Meziříčí	- 81 -
5.16	ORP Žďár nad Sázavou.....	- 83 -
6	Vyhodnocení	- 86 -
	Závěr	- 87 -
	Použitá literatura	- 89 -
	Seznam příloh.....	- 92 -

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Počet oblastí sledovaných dle Vyhlášky zařazených k pilířům udržitelného rozvoje území	- 31 -
Tabulka 2: Matice vyhodnocení interakcí mezi jednotlivými pilíři UR.....	- 35 -
Tabulka 3: Syntéza hodnocení udržitelného rozvoje v pilířích	- 38 -
Tabulka 4: Kategorizace území z hlediska územních podmínek	- 39 -
Tabulka 5: Základní charakteristika ORP Bystřice nad Pernštejnem	- 44 -
Tabulka 6: Základní charakteristika ORP Havlíčkův Brod.....	- 47 -
Tabulka 7: Vyhodnocení současného stavu v rámci jednotlivých pilířů.....	- 49 -
Tabulka 8: Vyhodnocení trendů v rámci jednotlivých pilířů	- 49 -
Tabulka 9: Základní charakteristika ORP Humpolec.....	- 50 -
Tabulka 10: Základní charakteristika ORP Chotěboř	- 53 -
Tabulka 11: Základní charakteristika ORP Jihlava.....	- 55 -
Tabulka 12: Základní charakteristika ORP Moravské Budějovice	- 57 -
Tabulka 13: Základní charakteristika ORP Náměšť nad Oslavou	- 61 -
Tabulka 14: Základní charakteristika ORP Nové Město na Moravě	- 64 -
Tabulka 15: Základní charakteristika ORP Pacov	- 66 -
Tabulka 16: Základní charakteristika ORP Pelhřimov.....	- 69 -
Tabulka 17: Základní charakteristika ORP Světlá nad Sázavou	- 72 -
Tabulka 18: Základní charakteristika ORP Telč	- 75 -
Tabulka 19: Základní charakteristika ORP Třebíč.....	- 78 -
Tabulka 20: Základní charakteristika ORP Velké Meziříčí	- 81 -
Tabulka 21: Základní charakteristika ORP Žďár nad Sázavou.....	- 83 -

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Udržitelný rozvoj obce/regionu/světa.....	- 17 -
Obrázek 2: Problémový výkres ORP Kyjov s legendou	- 34 -
Obrázek 3: Vztah území obcí/ORP podle vyhodnocení vyváženosti územních podmínek pro udržitelný rozvoj území.....	- 40 -
Obrázek 4: Vývojový diagram pro vyhodnocení zpracování RURÚ.....	- 42 -
Obrázek 5: Administrativní členění kraje Vysočina	- 43 -
Obrázek 6: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Bystřice nad Pernštejnem ..	- 45 -
Obrázek 7: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Havlíčkův Brod.....	- 48 -
Obrázek 8: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Humpolec.....	- 51 -
Obrázek 9: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Chotěboř.....	- 54 -
Obrázek 10: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Jihlava	- 56 -
Obrázek 11: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Moravské Budějovice.	- 58 -
Obrázek 12: Vyhodnocení vztahu územních podmínek ORP Moravské Budějovice.....	- 60 -
Obrázek 13: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Náměšť nad Oslavou	- 62 -
Obrázek 14: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Nové Město na Moravě ..-	- 65 -
Obrázek 15: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Pacov.....	- 67 -
Obrázek 16: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Pelhřimov.....	- 70 -
Obrázek 17: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Světlá nad Sázavou... ..	- 73 -
Obrázek 18: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Telč	- 76 -
Obrázek 19: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Třebíč	- 79 -
Obrázek 20: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Velké Meziříčí	- 82 -
Obrázek 21: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Žďár nad Sázavou..... ..	- 84 -

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
HDP	Hrubý domácí produkt
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
ORP	Obec s rozšířenou působností
PUPFL	Pozemky určené k plnění funkcí lesa
RURÚ	Rozbor udržitelného rozvoje území
SEA	Strategic Environmental Assessment
ÚAP	Územně analytické podklady
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ÚPP	Územně plánovací podklady
ZPF	Zemědělský půdní fond
ŽP	Životní prostředí

ÚVOD

Trvale udržitelný rozvoj patří v současné době k velmi frekventovaným pojmům, jak v odborné literatuře, legislativě, tak i na různých konferencích. Existuje celá řada definic tohoto pojmu, které mají vesměs společné to, aby potřeby současné generace nebyly naplňovány na úkor generací příštích. Je potřeba si uvědomit, že s růstem počtu obyvatel na Zemi, rostou i jejich potřeby. Jednak dochází k problémům s poškozováním životního prostředí (ŽP), ať už se jedná o ubývání přírodních zdrojů či přibývání znečištění všeho druhu, ale také k problémům ekonomického a sociálního rázu, a proto je potřeba tyto problémy řešit společně. Koncept trvale udržitelného rozvoje tedy spočívá ve vyváženosti všech tří pilířů – ekologického/environmentálního, sociálního a ekonomického, jejichž podstatou je naplnění tří základních cílů. Účinná ochrana ŽP a šetrné využívání přírodních zdrojů, dále sociální rozvoj, který respektuje potřeby občanů a v neposlední řadě také udržení vysoké a stabilní úrovně ekonomického růstu a zaměstnanosti.

Problematikou udržitelného rozvoje se v České republice (ČR) mimo jiné také zabývá zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), který vstoupil v platnost 1. ledna 2007. Zákon přináší, oproti předchozí legislativní úpravě, nový pohled na postup pořizování územně plánovací dokumentace (ÚPD), ale především přináší nový nástroj územního plánování a tím jsou územně analytické podklady (ÚAP). Součástí ÚAP je zpracování rozboru udržitelného rozvoje území (RURÚ), který se pravidelně aktualizuje a bude hlavním předmětem zkoumání této práce. Samotný obsah RURÚ stanoví prováděcí právní předpis, kterým je vyhláška č. 500/2006 Sb., o ÚAP, ÚPD a způsobu evidence územně plánovací činnosti. Pořizovateli ÚAP jsou kromě krajských úřadů také úřady obcí s rozšířenou působností (ORP), kterým se bude práce věnovat.

Cílem práce je zhodnotit přístupy k hodnocení RURÚ a navrhnout obecně přijatelnou metodiku pro toto hodnocení. Metodika je zpracována formou algoritmu, pomocí kterého bude možné ověřit správnost a úplnost zpracování RURÚ pro každou ORP kraje Vysočina. Jako **dílní cíle práce** jsou stanoveny následující výzkumné otázky. **Existuje obecné doporučení pro zpracování RURÚ? Jaké bylo využití obecných metodik v praxi na příkladu kraje Vysočina? Co by mělo RURÚ obsahovat?**

1 TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ

„Vztah člověka a přírody, respektive schopnost přírodních zdrojů uspokojit potřeby rostoucí lidské populace, je základním tématem udržitelnosti rozvoje nastoleným již v 19. století. Pojem udržitelný rozvoj zřejmě poprvé použili v knize Meze růstu (The Limits to Growth) autoři Donella a Dennis Meadowsovi a William Behrens v roce 1972, ale v textech o urbanismu a architektuře se běžně začal užívat teprve na počátku devadesátých let 20. století.“ [7, str. 7]

Anglický výraz „sustainable development“ se do českého jazyka překládá jako „udržitelný“ nebo „trvale udržitelný“ rozvoj. Mezi těmito dvěma pojmy není žádný významový rozdíl.

„Světové společenství koncept udržitelného rozvoje jednoznačně přijalo a plně rozvinulo na Summitu Země, Konferenci o ŽP a rozvoji v roce 1992 v Rio de Janeiro. Rozsáhlý dokument Agenda 21 ve svých 40 kapitolách ukazuje cesty, jak udržitelnosti rozvoje dosáhnout v různých oblastech lidských aktivit. Od té doby byla myšlenka udržitelného rozvoje podpořena nesčíslnými dokumenty, stala se klíčovou součástí hospodářské a rozvojové politiky všech významných mezinárodních organizací a naprosté většiny zemí světa.“ [12, str. 11]

„Evropská unie považuje udržitelný rozvoj za jeden ze svých hlavních cílů, který je zakotven v několika úvodních člancích základní Smlouvy o Evropské unii (Amsterodamská smlouva, čl. 2 a čl. 6).“ [12, str. 11]

1.1 Definice trvale udržitelného rozvoje

Definice pro trvale udržitelný rozvoj, je nespočet a jejich obsah se stal veřejně diskutovanou záležitostí, jak na národní, tak i na mezinárodní úrovni. Nicméně význam udržitelného rozvoje je stále stejný.

Udržitelný rozvoj asi nejlépe vystihuje definice ze zprávy pro Světovou komisi pro životní prostředí a rozvoj (WCED) nazvané „Naše společná budoucnost“ z roku 1987, kterou předložila její tehdejší norská předsedkyně Gro Harlem Brundtlandová. Tato definice říká:

„udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby.“ [19, str. 1169]

„Jde tedy o snahu, která by vedla k nalezení a zachování rovnováhy mezi třemi základními oblastmi našeho života: ekonomikou, sociálními aspekty a ŽP.“ [22, str. 63]

Udržitelný rozvoj lze také definovat jako: *„zlepšení životní úrovně a blahobytu dotyčných obyvatel v mezích možnosti ekosystémů, a to ochranou přírodního bohatství a jeho biologické rozmanitosti ve prospěch současných a budoucích generací.“ [15, čl. 2]*

Základním předpisem sledujícím udržitelný rozvoj území v ČR je zákon o ŽP, který podle § 6 definuje trvale udržitelný rozvoj společnosti jako: *„rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“ [29]*

Dalším předpisem je zákon o územním plánování a stavebním řádu, který v § 18, odst. (1) říká: *„udržitelným rozvojem se rozumí vyvážený vztah podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.“ [28]*

Jakousi syntézou všech předchozích definic a nejstručnější shrnutí problematiky trvalé udržitelnosti je proto následující definice: *„trvale udržitelný rozvoj je komplexní soubor strategií, které umožňují pomocí ekonomických prostředků a technologií uspokojovat lidské potřeby, materiální, kulturní i duchovní, při plném respektování environmentálních limitů; aby to bylo v globálním měřítku současného světa možné, je nutné redefinovat na lokální, regionální i globální úrovni jejich sociálně-politické instituce a procesy.“ [3]*

1.2 Principy udržitelného rozvoje

Řešení problémů i tvorba rozvojových plánů, které mají směřovat k udržitelnosti, vyžaduje respektování určitých principů. Základní principy udržitelného rozvoje obsahuje dokument Agenda 21. Tento dokument byl přijat v roce 1992 účastníky Konference OSN o ŽP a rozvoji, která se konala v Rio de Janeiru. Nezbytným nástrojem pro uplatnění principů udržitelného rozvoje je zajisté mezinárodní spolupráce. Konference znamenala velký mezník ve strategii rozvoje naší planety.

„AGENDA je slovo latinského původu a znamená program nebo také seznam věcí, které je třeba udělat, aby bylo dosaženo cíle.“

AGENDA 21 znamená program pro 21. století, ukazující cestu k udržitelnému rozvoji na naší planetě. Jedná se o komplexní návod globálních akcí, které mohou poznamenat nebo ovlivnit přechod na udržitelný rozvoj. Je to koncepční podklad pro vytvoření MÍSTNÍ AGENDY 21.

„MÍSTNÍ AGENDA 21 (MA21) je programem konkrétních obcí, měst, regionů, který zavádí principy trvale udržitelného rozvoje do praxe při zohledňování místních problémů. Je tvořen za účasti a ve spolupráci s občany a organizacemi a jeho cílem je zajištění dlouhodobě vysoké kvality života a ŽP na daném místě. Je prováděna v konkrétním čase a místě a v obci nebo regionu. Je to proces, který prostřednictvím zkvalitňování správy věcí veřejných, strategického plánování (řízení), zapojení veřejnosti a využívání všech dosažených poznatků o udržitelném rozvoji v jednotlivých oblastech zvyšuje kvalitu života ve všech jeho aspektech a směřuje k zodpovědnosti občanů za jejich životy i životy ostatních bytostí v prostoru a čase.“ [1]

Mezi základní principy udržitelného rozvoje patří:

- **propojení základních oblastí života** – ekonomické, sociální a ŽP; řešení zohledňující pouze jednu nebo dvě z nich není dlouhodobě efektivní;
- **dlouhodobá perspektiva** – každé rozhodnutí je třeba zvažovat z hlediska dlouhodobých dopadů, je třeba strategicky plánovat;
- **kapacita životního prostředí je omezená** – nejenom jako zdroje surovin, látek a funkcí potřebných k životu, ale také jako prostoru pro odpady a znečištění všeho druhu;
- **předběžná opatrnost** – důsledky některých našich činností nejsou vždy známé, neboť naše poznání zákonitostí fungujících v ŽP je stále ještě na nízkém stupni, a proto je na místě být opatrní;
- **prevence** – je mnohem efektivnější než následné řešení dopadů; na řešení problémů, které již vzniknou, musí být vynakládáno mnohem větší množství zdrojů (časových, finančních i lidských);
- **kvalita života** – má rozměr nejen materiální, ale také společenský, etický, estetický, duchovní, kulturní a další, lidé mají přirozené právo na kvalitní život;
- **sociální spravedlnost** – příležitosti i zodpovědnosti by měly být děleny mezi země, regiony i mezi rozdílné sociální skupiny. Chudoba je ohrožující faktor udržitelného

rozvoje; proto je, až do jejího odstranění, naše odpovědnost společná, ale diferencovaná. Sociálnímu pilíři udržitelného rozvoje se přikládá stále větší význam a udržitelný rozvoj je čím dál častěji chápán jako „Trvalé zlepšování sociálních podmínek v rámci ekologické únosnosti Země.“ Ekonomika v tomto výkladu hraje roli nástroje ke zlepšení sociálních podmínek;

- **zohlednění vztahu „lokální – globální“** – činnosti na místní úrovni ovlivňují problémy na globální úrovni – vytvářejí je nebo je mohou pomoci řešit (a naopak);
- **vnitrogenerační a mezigenerační odpovědnost (či rovnosti práv)**, tj. zabezpečení národnostní, rasové i jiné rovnosti, respektování práv všech současných i budoucích generací na zdravé ŽP a sociální spravedlnost; mluvíme o morální povinnosti k budoucím generacím – zajišťujeme jim možnost života ve zdravém prostředí? Nebudou muset spíše řešit problémy, které dnes my vytváříme a nad kterými přivíráme oči?
- **demokratické procesy** – zapojením veřejnosti již od počáteční fáze plánování vytváříme nejen objektivnější plány, ale také obecnou podporu pro jejich realizaci. [2]

1.3 Pilíře udržitelného rozvoje

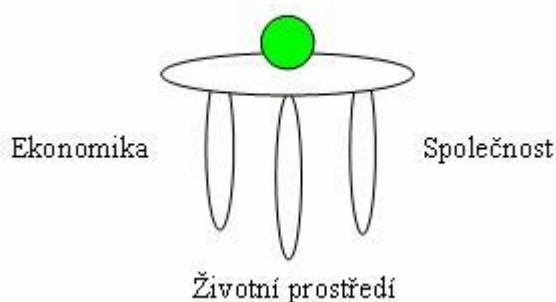
Udržitelný rozvoj znamená především rovnováhu. A to rovnováhu mezi třemi základními oblastmi našeho života (ekonomickou, sociálními aspekty a životním prostředím), také rovnováhu mezi zeměmi, různými společenskými skupinami, dneškem a budoucností apod.[2] Nověji se ještě akceptují územní dopady udržitelného rozvoje.

Světový Summit o udržitelném rozvoji, který se konal v září roku 2002 v Johannesburgu, zdůraznil, že *„cílem je takový rozvoj, který zajistí rovnováhu mezi třemi základními pilíři: sociálním, ekonomickým a environmentálním, jak symbolicky vyjádřilo jeho heslo: lidé, planeta, prosperita.“* [10]

„Koncepce udržitelného rozvoje vychází z toho, že „rozvoj“, tedy vývoj kladným, žádoucím směrem, směrem k lepšímu stavu, je základním a všeobecně přijatým společenským cílem. Aby však mohl trvat bez závažných krizí do daleké budoucnosti, nesmí zanedbat žádný ze svých hlavních rozměrů (pilířů).“ [12, str. 14]

Jednotlivé pilíře si můžeme představit jako sloupy, které na ploše nad sebou drží kuličku, nebo-li **rozvoj**. Pokud by byl upřednostněn jeden pilíř na úkor dvou zbylých, rozvoj coby kulička by se neudržela na ploše a spadla, a proto je zde velmi důležitá vzájemná rovnováha mezi těmito třemi pilíři.

Udržitelný rozvoj obce/regionu/světa

Obrázek 1: Udržitelný rozvoj obce/regionu/světa

Zdroj: [17]

„Zatímco panuje shoda o hlavních indikátorech environmentálního pilíře udržitelného rozvoje, cíle ekonomického a sociálního pilíře jsou daleko méně jasné. Není například jasné, jaká míra růstu ekonomiky, konkurenceschopnosti či jaká míra nezaměstnanosti je udržitelná.“ [7, str. 9]

Dochází k většímu prosazování ochrany životního prostředí nad zájmy ekonomického růstu a sociálního blahobytu. Sledování a prosazování udržitelného rozvoje v sociálním a ekonomickém pilíři je podstatně slabší.

1.3.1 Ekologický pilíř

Princip udržitelného rozvoje se nejčastěji vztahuje k ekologickému/environmentálnímu pilíři při argumentaci týkající se hospodaření s přírodními zdroji.

„Potřeba regulovat spotřebu přírodních zdrojů vznikla a narůstala tím, jak rostly externí dopady činnosti člověka na okolní prostředí a na ostatní lidi. Veřejný zájem zde vyžaduje regulaci činností jednotlivce nebo skupiny jednotlivců tak, aby těmito činnostmi

nebyla současně nebo následně negativně ovlivněna možnost uspokojovat potřeby, zájmy a práva dalších jednotlivců nebo skupin.

Pro udržitelnost vývoje fyzického ŽP musí toky materiálu a energie splňovat tři podmínky:

- *intenzita využívání obnovitelných zdrojů nepřesahuje rychlost jejich regenerace,*
- *intenzita využívání neobnovitelných zdrojů nepřesahuje rychlost, s níž jsou vyvíjeny jejich trvale udržitelné obnovitelné náhrady,*
- *intenzita znečišťování nepřesahuje asimilační kapacitu ŽP. “[7, str. 8]*

Vývoj dnešní moderní průmyslové společnosti však tyto podmínky nesplňuje. Neustálý posun vpřed, spotřebovávání neobnovitelných přírodních zdrojů a výstavba nových továren, staveb pro výrobní činnosti, má špatný dopad na naše ŽP. Nedochozí totiž k navrácení těchto ploch do původního nepoškozeného stavu, a proto je potřeba se zabývat ochranou přírodního prostředí a šetrně a správně využívat přírodní zdroje. Pod výše uvedenou třetí podmínkou si určitě každý z nás představí znečišťování ovzduší, způsobené dopravou. Dochází ke zvyšování emisí v ovzduší a větší hlučnosti.

V posledních letech určitě dochází ke zlepšování stavu ŽP a tato problematika se stala ve světě velmi diskutovanou. Největší zájem o kvalitu ŽP mají právě sociálně a ekonomicky vysoce rozvinuté země. Tytéž země jsou největšími spotřebiteli neobnovitelných přírodních zdrojů. Ve vyspělých zemích se vytvořily různé instituce pro ochranu přírodních složek ŽP, které používají řadu legislativních opatření. Tato opatření směřují ke snižování zátěže na ŽP. V Evropské unii se používají společné limity v oblasti ochrany přírodního prostředí. Může sem být zařazeno EECONET a NATURA 2000, dále také Místní Agenda 21. [7]

1.3.2 Sociální pilíř

„Sociální rozměr udržitelnosti je definován jako soudržnost (koheze) společnosti obyvatel. K dosažení sociální udržitelnosti musí být vztahy populace, kapitálu a technologie ve společnosti konfigurovány tak, aby životní úroveň každého jednotlivce byla adekvátní a bezpečná.“ [7, str. 9]

Tento sociální rozměr se týká jednak lidí jako jednotlivců, jednak společnosti. Lidský rozvoj znamená odstranění chudoby, zlepšování zdraví, delší průměrný věk, méně nemocí, ale také vzdělanost, slušné životní podmínky, bezpečnost. [12]

Pro sledování sociální soudržnosti vypracoval Rozvojový program OSN pro všechny členské státy tzv. index lidského rozvoje (HDI - Human Development Index). Index je vícerozměrným údajem složeným ze tří dílčích indikátorů o stejné významové váze:

- *„index délky života vycházející z předpokládané délky života při narození,*
- *index vzdělávání vycházející z dat o podílu gramotných v dospělé populaci a průměrné době školního vzdělávání,*
- *ekonomický index založený na hrubém domácím produktu (HDP) na obyvatele.“*

Na regionální a místní úrovni lze sociální pilíř vyjádřit například mírou sociálního vyloučení nebo disparitami v prostorové a sociální dostupnosti vzdělání, zdravotní a sociální péče. [26]

1.3.3 Ekonomický pilíř

Tento pilíř je velmi úzce spojen se sociálním pilířem. Zabývá se především otázkou ekonomického růstu a hledá cesty, jak tohoto růstu pokud možno trvale dosahovat.

„Ekonomický rozměr vychází z nutnosti zachovat při veškeré hospodářské činnosti základní kapitál a využívat jen vyprodukovaného zisku. To se týká nejen kapitálu vyrobeného, lidského, ale i kapitálu přírodního.“ [12, str. 14]

„Za pozitivní z hlediska udržitelnosti lze v této souvislosti považovat, pokud se ekonomického růstu dosahuje intenzifikací, technologickou či organizační inovací a vyšší kvalitou a produktivitou lidské práce – nikoliv tedy dalším využíváním přírodních zdrojů. V ekonomikách vyspělých zemí roste podíl technologií šetrných k ŽP a výrob méně

energeticky a surovinově náročných a odstraňujících znečištění ŽP z minulosti, což je zřejmě v souladu s požadavky na udržitelný rozvoj. “[7, str. 10]

Tempo ekonomického růstu je ztotožňováno s tempem růstu HDP. Zatímco náklady na ochranu ŽP vstupují do tohoto makroekonomického ukazatele v plné míře, škody ze znečištění do něj buď nevstupují, anebo vstupují pouze částečně. Mimo výpočet HDP se ocitají škody, které vznikly proto, že efekt vynaložených nákladů je v důsledku znečištění prostředí nižší než ve standardních podmínkách (nižší výnosy zemědělských plodin v důsledku znečištění ovzduší). Zcela mimo kalkulaci HDP stojí poškození přírodního bohatství, škody potenciální a skryté, jež se projeví až s určitým časovým odstupem. Naopak úroveň HDP paradoxně zvyšuje započítávání výdajů na odstraňování škod ze znečištění stejně jako těžba neobnovitelných zdrojů, které by měly mít ve vztahu k růstu spíše záporné znaménko. [9]

V této kapitole byla shrnuta problematika trvale udržitelného rozvoje. Jednak byly uvedeny jednotlivé definice, principy udržitelného rozvoje a na závěr lze konstatovat, aby se jednalo o udržitelný rozvoj, musí být splněno několik základních podmínek, aby byla zachována rovnováha všech tří pilířů.

„Každý rozvojový záměr musí být především průchodný ekonomicky, musí zaručovat trvalý ekonomický přínos. Druhou podmínkou je přijatelnost po stránce lidského a sociálního rozvoje. Záměr musí přispět k rozvoji lidské osobnosti, nesmí znamenat zátěž pro sociálně slabší vrstvy. Rozvoj musí být také ekologicky únosný, tzn. nesmí být významně snížena schopnost ekosféry poskytovat lidské společnosti potřebné služby a statky. Únosná kapacita prostředí a přírodních zdrojů nesmí být překročena. “[13]

1.3.4 Územní platforma

Důležité je si uvědomit význam územní dimenze udržitelného rozvoje. Udržitelný rozvoj je v první řadě chápán jako rovnovážný. Kromě třech základních pilířů, je tedy potřeba vzít v úvahu i územní (prostorovou) dimenzi. Z obrázku 1 je tedy evidentní, že plocha, která drží kuličku, je území, tedy území jako platforma pro udržitelný rozvoj.[20]

Území je nenahraditelný a neobnovitelný zdroj. Územní rozvoj, tedy změna využívání území s cílem jeho ekonomického zhodnocení, bývá obvykle spojen se stavební činností. Zejména změna nezastavěného území na území zastavěné znamená významný zásah do přírodního prostředí a krajiny.

Pro udržitelný rozvoj má způsob, jak je nakládáno s územím a jak je tento zdroj využit, nepochybně klíčový význam. V území se uskutečňují a často také střetávají záměry soukromých investorů. Udržitelný rozvoj území je nesporně veřejným zájmem. Proto je ve veřejném zájmu i koordinovat a regulovat územní rozvoj, a tím předejít územním střetům a takovému využití území, které by bylo v rozporu s udržitelným rozvojem. [7]

Udržitelný rozvoj je potřeba uplatňovat na všech rozhodovacích úrovních. Jedná se o nadnárodní, národní, regionální i místní úroveň.

2 ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

„Územní plánování je permanentní činnost, zajišťující proporcionální a promyšlený rozvoj území, soustavně a komplexně řeší funkční využití území, stanoví zásady jeho organizace a věcně a časově koordinuje výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území. Dále územní plánování vytváří předpoklady k zabezpečení trvalého souladu všech přírodních, civilizačních a kulturních hodnot v území.“

Územní plánování dále vychází z poznatků přírodních, technických a společenských věd, z průzkumů a rozborů řešeného území, ale i z dalších podkladů, které jsou pro řešené území zpracovány.

O územním plánování se mluví jako o procesu. Jedná se o soubor nástrojů a technik, které vedou k prostorové a časové koordinaci rozvoje osídlení. [23, str. 93]

Současná právní úprava, která se zabývá danou problematikou územního plánování v České republice je: **Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů.**

Tento zákon podle § 1 upravuje ve věcech:

- **územního plánování** zejména cíle a úkoly územního plánování, soustavu orgánů územního plánování, nástroje územního plánování, vyhodnocování vlivů na udržitelný rozvoj území, rozhodování v území, možnosti sloučení postupů podle tohoto zákona s postupy posuzování vlivů záměrů na ŽP, podmínky pro výstavbu, rozvoj území a pro přípravu veřejné infrastruktury, evidenci územně plánovací činnosti a kvalifikační požadavky pro územně plánovací činnost;
- **stavebního řádu** zejména povolování staveb a jejich změn, terénních úprav a zařízení, užívání a odstraňování staveb, dohled a zvláštní pravomoci stavebních úřadů, postavení a oprávnění autorizovaných inspektorů, soustavu stavebních úřadů, povinnosti a odpovědnost osob při přípravě a provádění staveb;
- **podmínky pro projektovou činnost a provádění staveb**, obecné požadavky na výstavbu, účely vyvlastnění, vstupy na pozemky a do staveb, ochranu veřejných zájmů a některé další věci související s předmětem této právní úpravy. [28]

2.1 Cíle a úkoly územního plánování

Cílem územního plánování dle § 18 stavebního zákona je:

- vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích;
- zajišťovat předpoklady pro udržitelný rozvoj území soustavným a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území. Za tím účelem sleduje společenský a hospodářský potenciál rozvoje;
- koordinace veřejných i soukromých záměrů změn v území, výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území a konkretizace ochrany veřejných zájmů vyplývajících ze zvláštních právních předpisů;
- ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Přitom chránit krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určovat podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťovat ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků. Zastavitelné plochy se vymezují s ohledem na potenciál rozvoje území a míru využití zastavěného území. [28]

Úkolem územního plánování na základě § 19 stavebního zákona je zejména:

- a) zjišťovat a posuzovat stav území, jeho přírodní, kulturní a civilizační hodnoty,
- b) stanovovat koncepci rozvoje území, včetně urbanistické koncepce s ohledem na hodnoty a podmínky území,
- c) prověřovat a posuzovat potřebu změn v území, veřejný zájem na jejich provedení, jejich přínosy, problémy, rizika s ohledem například na veřejné zdraví, ŽP, geologickou stavbu území, vliv na veřejnou infrastrukturu a na její hospodárné využívání,
- d) stanovovat urbanistické, architektonické a estetické požadavky na využívání a prostorové uspořádání území a na jeho změny, zejména na umístění, uspořádání a řešení staveb,
- e) stanovovat podmínky pro provedení změn v území, zejména pak pro umístění a uspořádání staveb s ohledem na stávající charakter a hodnoty území,

- f) stanovovat pořadí provádění změn v území (etapizaci),
- g) vytvářet v území podmínky pro snižování nebezpečí ekologických a přírodních katastrof a pro odstraňování jejich důsledků, a to přírodě blízkým způsobem,
- h) vytvářet v území podmínky pro odstraňování důsledků náhlých hospodářských změn,
- i) stanovovat podmínky pro obnovu a rozvoj sídelní struktury a pro kvalitní bydlení,
- j) prověřovat a vytvářet v území podmínky pro hospodárné vynakládání prostředků z veřejných rozpočtů na změny v území,
- k) vytvářet v území podmínky pro zajištění civilní ochrany,
- l) určovat nutné asanační, rekonstrukční a rekultivační zásahy do území,
- m) vytvářet podmínky pro ochranu území podle zvláštních právních předpisů před negativními vlivy záměrů na území a navrhnout kompenzační opatření, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak,
- n) regulovat rozsah ploch pro využívání přírodních zdrojů,
- o) uplatňovat poznatky zejména z oborů architektury, urbanismu, územního plánování a ekologie a památkové péče.

Úkolem územního plánování je také vyhodnocení vlivů politiky územního rozvoje, zásad územního rozvoje nebo územního plánu na vyvážený vztah územních podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území; jeho součástí je posouzení vlivů na ŽP zpracované podle přílohy k tomuto zákonu a posouzení vlivu na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast, pokud orgán ochrany přírody svým stanoviskem takovýto vliv nevyloučil. [28]

2.2 Nástroje územního plánování

Stavební zákon se nástroji územního plánování zabývá v Hlavě III, tj. od § 25 – § 102. Jedná se o prostředky, které se pořizují, aby umožnily dosahovat cíle a pomohly plnit úkoly územního plánování. Nástroje územního plánování jsou zde pouze vyjmenovány. V následující části jsou podrobněji uvedeny ty, které mají přímou vazbu na implementaci principů udržitelného rozvoje.

Nástroji územního plánování tedy jsou:

- Územně plánovací podklady (ÚPP) tj. územně analytické podklady (ÚAP) včetně rozboru udržitelného rozvoje území (RURÚ) a územní studie,

- Politika územního rozvoje,
- Územně plánovací dokumentace (ÚPD) tj. územní plány obcí/města a regulační plány včetně vyhodnocení udržitelného rozvoje území a SEA,
- Územní rozhodnutí,
- Územní řízení,
- Územní opatření,
- Úprava vztahů v území.[28]

2.3 Udržitelný rozvoj v územním plánování

Zákon o územním plánování definuje za stěžejní cíl územního plánování zajišťování **udržitelného rozvoje území**, který spočívá ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území, který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.

„Dále územnímu plánování ukládá zajišťovat udržitelný rozvoj území soustavným a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území.

Územní plánování ve veřejném zájmu bude chránit přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví, a s ohledem na ně určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků.“ [23]

2.3.1 Nástroje územního plánování ve vztahu k udržitelnému rozvoji

Nyní budou v práci podrobněji charakterizovány pouze ty nástroje územního plánování, které mají přímý vztah k udržitelnému rozvoji. Veškeré údaje v této podkapitole jsou zpracované podle stavebního zákona od § 25 – §102.

Územně plánovací podklady

ÚPP tvoří **územně analytické podklady**, které zjišťují a vyhodnocují stav a vývoj území a **územní studie**, které ověřují možnosti a podmínky změn v území. ÚAP slouží zejména jako podklad k pořizování politiky územního rozvoje, ÚPD, jejich změně a pro rozhodování v území.

ÚAP obsahují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území (nebo-li „limity využití území“), záměrů na provedení změn v území, zjišťování a vyhodnocování udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v ÚPD (dále jen „rozbor udržitelného rozvoje území“).

ÚAP jsou od 1. ledna 2007 novým nástrojem územního plánování. Bude jim zde věnována větší pozornost, neboť jsou hlavním předmětem zkoumání této práce.

ÚAP pořizuje úřad územního plánování pro správní obvod obce s rozšířenou působností (ORP) v podrobnosti a rozsahu nezbytném pro pořizování územních plánů a regulačních plánů. Krajský úřad je pořizuje pro území kraje v podrobnosti a rozsahu nezbytném pro pořizování zásad územního rozvoje. ÚAP jsou průběžně aktualizovány každé 2 roky.

Z přechodných ustanovení stavebního zákona § 185, odst. (3) vyplývá, že první ÚAP pořídí pro své správní území úřad územního plánování do 24 měsíců po dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Nebudou-li ÚAP pořizeny, bude pořizení ÚPD vždy zahrnovat i zpracování průzkumů a rozborů řešeného území v rozsahu odpovídajícím ÚAP. První ÚAP na úrovni ORP byly pořizeny v roce 2008, 1. aktualizace proběhla v roce 2010. V roce 2012 probíhá 2. aktualizace těchto dokumentů.

Náležitosti obsahu ÚAP stanoví vyhláška č. 500/2006 Sb. Více informací o této problematice bude věnováno v následující kapitole.

Územní studie navrhuje, prověřuje a posuzuje možná řešení vybraných problémů, případně úprav nebo rozvoj některých funkčních systémů v území, například veřejné infrastruktury, územního systému ekologické stability, které by mohly významně ovlivňovat nebo podmiňovat využití a uspořádání území nebo jejich vybraných částí.

Územně plánovací dokumentace

Do této oblasti spadají **zásady územního rozvoje, územní plán a regulační plán**. Nyní bude zaměřena pozornost na zásady územního rozvoje a územní plán, které souvisí s vyhodnocováním udržitelného rozvoje území.

Pomocí **zásad územního rozvoje** se stanoví zejména základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, vymezí plochy nebo koridory nadmístního významu a stanoví požadavky na jejich využití, zejména plochy nebo koridory pro veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření, stanoví kritéria a pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách změn v jejich využití. Zásady územního rozvoje se pořizují pro celé území kraje a jsou závazné pro pořizování a vydávání územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování o území.

Součástí je i vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. Ve vyhodnocení vlivů na ŽP se popíšíou a vyhodnotí zjištěné a přepokládané závažné vlivy zásad územního rozvoje na ŽP a přijatelné alternativy naplňující cíle zásad územního rozvoje.

Územní plán stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (nebo-li „urbanistická koncepce“), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezí zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území, pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů.

Územní plán v souvislostech a podrobnostech území obce zpřesňuje a rozvíjí cíle a úkoly územního plánování v souladu se zásadami územního rozvoje kraje a s politikou územního rozvoje.

Územní plán se pořizuje a vydává pro celé území obce, pro celé území hlavního města Prahy, po případě pro celé území vojenského újezdu. Je závazný pro pořízení a vydání regulačního plánu zastupitelstvem obce, pro rozhodování v území, zejména pro vydávání územních rozhodnutí.

Lze tedy konstatovat, že existuje určité zakotvení udržitelného rozvoje v územním plánování, a to v podobě rozboru udržitelného rozvoje v rámci zpracování ÚAP a vyhodnocení udržitelného rozvoje území v rámci zpracování územních plánů obcí/měst. Následující část práce bude pojednávat o RURÚ.

3 ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ (RURÚ)

V rámci ÚAP, které jsou uvedeny ve stavebním zákoně, je zpracováván a pravidelně aktualizován RURÚ. RURÚ je v zákoně definován, jako zjištění a vyhodnocení záměrů na provedení změn v území, zjišťování a vyhodnocování udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci. [28]

Samotný obsah RURÚ stanoví prováděcí právní předpis, to je: **vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti.**

Z této vyhlášky vyplývá, že samotnému RURÚ předchází vypracování **podkladů pro RURÚ**, které zahrnují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, limity využití území, zjištění a vyhodnocení záměrů na provedení změn v území. Podklady dále zahrnují údaje o území, zjištění vyplývající z průzkumů území a další dostupné informace, například statistické údaje. [27]

Obsah podkladů pro RURÚ je uveden v příloze č. 1 této vyhlášky. Příloha vymezuje konkrétní sledované jevy. V části A jsou ÚAP obcí, zahrnující 119 jevů a v části B jsou ÚAP kraje s 37 jevy.

Podle této vyhlášky, ÚAP dále obsahují **RURÚ**. Základním stavebním kamenem pro zpracování RURÚ je SWOT analýza. Jedná se o analýzu silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Silné a slabé stránky jsou vlastně vnitřní vlastnosti území, příležitosti a hrozby jsou dány vnějšími vlivy na území.

Vyhláška č. 500/2006 Sb. stanovuje i strukturu této SWOT analýzy. Vyhláška přesně říká, jaké tematické členění má SWOT analýza mít. Jedná se o těchto 10 témat:

1. horninové prostředí a geologie,
2. vodní režim,
3. hygiena ŽP,
4. ochrana přírody a krajiny,
5. zemědělský půdní fond (ZPF) a pozemky určené k plnění funkcí lesa (PUPFL),
6. veřejná dopravní a technická infrastruktura,
7. sociodemografické podmínky,

8. bydlení,
9. rekreace,
10. hospodářské podmínky.[27]

Závěrem těchto tematických zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území, je vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území.

Podle § 4 odst. (1) vyhlášky mají RURÚ sloužit k určení problémů k řešení v ÚPD zahrnující zejména urbanistické, dopravní a hygienické závady, vzájemné střety záměrů na provedení změn v území a střety těchto záměrů s limity využití území, ohrožení území například povodněmi a jinými rizikovými přírodními jevy. [27]

V § 4 odst. (4) vyhlášky je uvedeno, že grafická část ÚAP také obsahuje výkres hodnot území, zejména urbanistických a architektonických, výkres limitů využití území, výkres záměrů na provedení změn v území a výkres problémů k řešení v ÚPD, také nazýván jako problémový výkres. [27]

Vyhláška výslovně sledované jevy, určené v příloze č. 1, nerozděluje na jednotlivá témata a ani blíže nespecifikuje, jak mají být jevy využity pro zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území. V diplomové práci v příloze A je v tabulce uvedeno zařazení jednotlivých jevů do tematických okruhů dle Metodické pomůcky k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí.

Je potřeba chápat toto začlenění sledovaných jevů do tematických okruhů SWOT analýzy, které slouží pro zpracování RURÚ, pouze jako orientační. Sledované jevy se nejvíce vyskytují ve veřejné dopravní a technické infrastruktuře. Druhým zaznamenaným tématem, s největším počtem jevů, je ochrana přírody a krajiny. Některé jevy jsou začleněny do více témat, neboť mají vliv jak na ekonomický potenciál, tak na bydlení a rekreaci. Sledované jevy zastavěné území, vojenský újezd, vymezené zóny havarijního plánování a zastavitelná plocha nebyly začleněny do přehledu, neboť mají „průřezovou“ povahu. [14]

Dále je potřeba doplnit zařazení jednotlivých témat do pilířů udržitelného rozvoje území. V níže uvedené tabulce je patrné, jaký je počet sledovaných témat dle vyhlášky u každého pilíře. Do environmentálního pilíře je zahrnuto horninové prostředí a geologie,

vodní režim, hygiena ŽP, ochrana přírody a krajiny, ZPF a PUPFL. V územním pilíři je veřejná dopravní a technická infrastruktura. Do sociálního pilíře jsou začleněny sociodemografické podmínky, bydlení a rekreace. V posledním ekonomickém pilíři jsou hospodářské podmínky. Z tabulky je patrná nevyváženost zařazení daných témat k pilířům udržitelného rozvoje území.

Tabulka 1: Počet oblastí sledovaných dle Vyhlášky zařazených k pilířům udržitelného rozvoje území

Pilíř	Počet oblastí sledovaných dle Vyhlášky
Environmentální	6
Územní	2
Sociální	2
Ekonomický	1

Zdroj: [21]

Pokud dojde k začlenění sledovaných jevů do témat a následně do pilířů udržitelného rozvoje území podle výše uvedené tabulky, tak v environmentálním pilíři je celkem 56 jevů, v územním je 43 jevů, v sociálním 28 jevů a v ekonomickém je 16 jevů. Z výsledků tedy vyplývá, že ekonomický a sociální pilíře nejsou ve sledovaných jevech téměř zastoupeny.

4 EXISTUJÍCÍ METODIKY PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ V ÚAP

V důsledku neexistence jednotné metodiky jak RURÚ zpracovávat, je víceméně na každém zpracovateli, jak k této problematice přistoupí, a proto jsou vykazovány značné rozdíly v metodách i výsledcích zpracování RURÚ.

V současné době existuje několik metodik, které se zabývají zpracováním RURÚ a jeho aktualizací v územně analytických podkladech obcí. Nyní budou popsány čtyři metodiky. Prvním dokumentem bylo Modelové ověřování ÚAP od Ministerstva pro místní rozvoj, které stálo úplně na počátku vývoje, dále se jedná o metodiku vypracovanou doc. Šilhánkovou a Mgr. Pondělíčkem, potom metodika od prof. Maiera a v neposlední řadě se jedná o nejnovější metodické sdělení Ministerstva pro místní rozvoj.

4.1 Modelové ověřování ÚAP

Úplně jako první dokument, který Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) rozeslalo na všechna ORP, jako podkladový metodický materiál pro zpracování ÚAP, bylo Modelové ověřování územně analytických podkladů, z roku 2005. Tento dokument zpracoval Arch. Design, s. r. o., (Ing. arch. Jana Janíková, Ing. arch. Marta Kneslová a Petra Spáčilová).

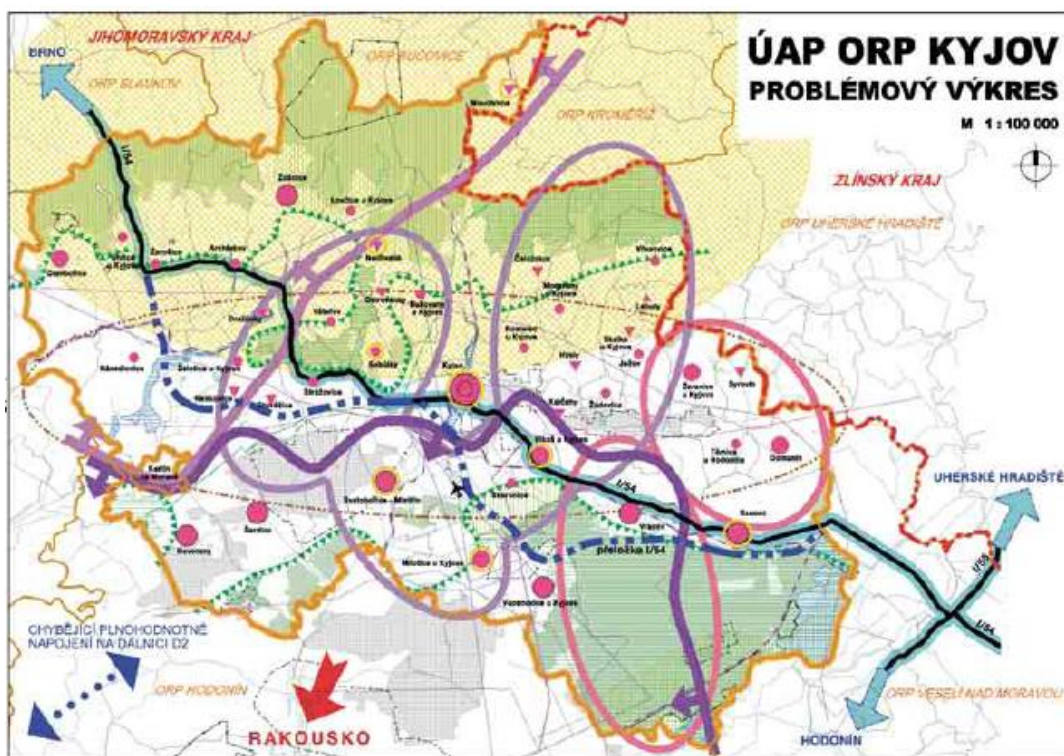
Ještě před schválením stavebního zákona, byl modelově ověřen navrhovaný obsah, postupy pořizování ÚAP a skutečné přínosy v praxi. Jako první se k této spolupráci přihlásil Jihomoravský kraj a ORP Kyjov, kterého se celý dokument týká.

Metodické ověřování je velice stručné, nejsou zde vůbec uvedeny a popsány podklady pro RURÚ. Dokument začíná závěry RURÚ pro správní obvod ORP Kyjov. Je zde charakterizován vztah Kyjovska ke svému okolí z pohledu udržitelného rozvoje území, tedy poloha ORP Kyjov, vyjíždka za prací, dopravní vazby a urbanizační osy. Potom je popsáno vlastní území Kyjovska, také z pohledu udržitelného rozvoje území. Jedná se o členění Kyjovska z hlediska přírodního potenciálu území, hydrologicky zranitelných oblastí a hrozící fragmentace a rozpadu regionu na dílčí nekonkurenceschopná teritoria, a to vlivem sílicí dominance administrativních hranic na úkor přirozených celků.

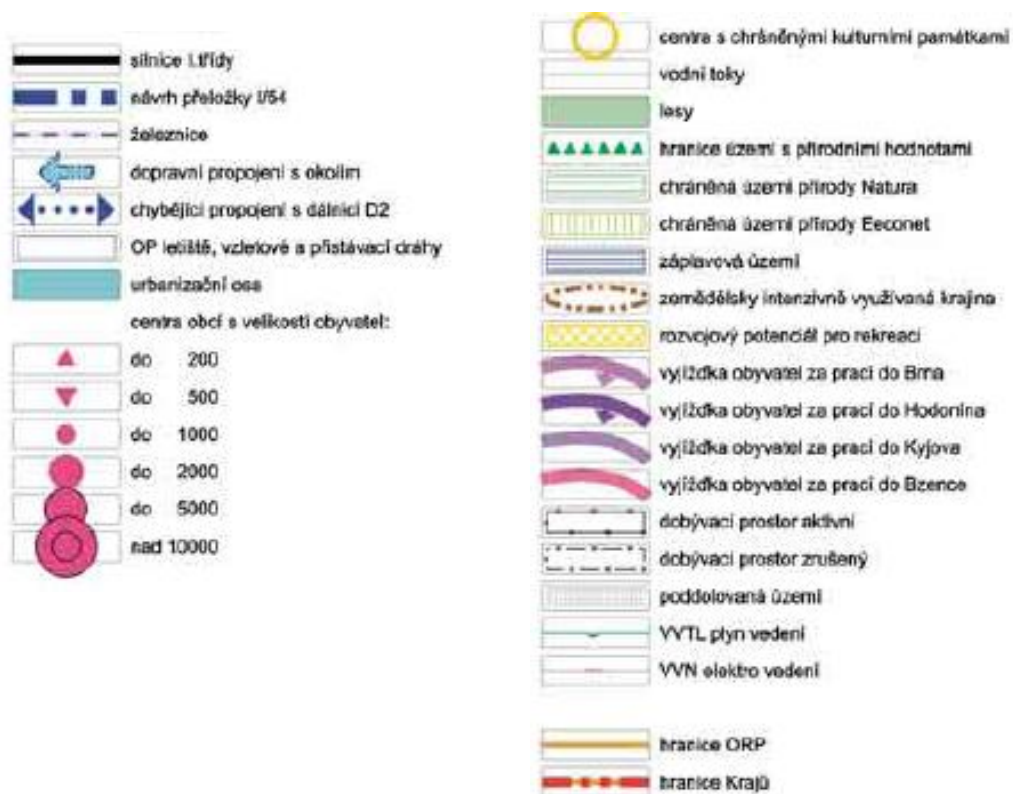
Dále je v dokumentu uvedeno, co je hodnotou území, co je třeba chránit a udržet (čili silné stránky). Pozitivní je na Kyjovsku nadprůměrný podíl zaměstnanosti v sekundárním

sektoru, tj. v progresivních odvětvích. Jsou zde kvalitní zemědělské půdy vhodné pro vinařství a dobrá kvalita ovzduší. Mezi slabé stránky ORP Kyjov patří např. nízká vzdělanost obyvatel, vysoká nezaměstnanost a vyjíždka za prací. Rekreační potenciál pro cestovní ruch je také nízký, neboť to souvisí s nevybudovanou infrastrukturou cestovního ruchu v důsledku nízké ekonomické aktivity. Šancí (tedy příležitostí) je podpora a rozvoj rekreace, jak místní každodenní, tak víkendové. Je třeba využít vinařství jako součást nabídky rekreačního využití, k podpoře turistiky a cykloturistiky. Jelikož je Kyjovsko výraznou zemědělskou oblastí s dominantní závislostí na vinařství, lze považovat za hrozbu krizi vinařské produkce nebo přírodní pohromu. [11]

V další části jsou popsány priority Kyjovska v územně plánovací činnosti a problémy k řešení na území jednotlivých obcí, doplněné grafickými přílohami. [11] Následující obrázek 2 znázorňuje problémy v území.

Legenda:

Obrázek 2: Problémový výkres ORP Kyjov s legendou

Zdroj: [11]

Zásadní nevýhodou tohoto dokumentu je nejasný postup jak přesně zpracovávat ÚAP a vyhodnocovat RURÚ.

4.2 Metodika vyhodnocování udržitelného využití území

Zpracovateli této metodiky jsou doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D. a Mgr. Michael Pondělíček. Metodika vznikla v roce 2009, jako součást výzkumu pro MMR v rámci výzkumné projektu WD-69-07-4 „Indikátory trvale udržitelného rozvoje jako nástroj sledování a snižování disparit v úrovni obyvatelstva jednotlivých regionů“.

Metoda doplňuje tematickou SWOT analýzu, která je dána vyhláškou č. 500/2006 Sb., o expertní analýzu po jednotlivých pilířích udržitelného rozvoje. Jde o to, že si zpracovatel RURÚ vytvoří mikrotým expertů ve složení: environmentalista (ekolog), sociální geograf, (územní) ekonom, územní plánovač (urbanista) a znalec místního prostředí. Každý z těchto expertů vytvoří vlastní SWOT analýzu z úhlu pohledů své profese. Vznikne tak v podstatě pět

oborových SWOT analýz, které jsou dále shlukovou analýzou agregovány – jsou sloučeny do analýzy jedné, kde se vyhodnotí, kolikrát se které téma v analýzách opakovalo.

Pro vyhodnocení SWOT analýzy jsou rozpracovány předpokládané vlivy jednotlivých témat na udržitelný rozvoj, jednak tradičním posouzením po jednotlivých pilířích, ale i metodou interakcí mezi jednotlivými pilíři a to pomocí upravené metodiky DHV SAM. Dochází k interakci mezi:

- environmentálním a sociálním pilířem (Env x S),
- environmentálním a ekonomickým pilířem (Env x Ek),
- sociálním a ekonomickým pilířem (S x Ek). [24]

Dále je posouzena míra ovlivnění v rámci tohoto hodnocení pomocí pětistupňové škály od -2 až po 2. Toto hodnocení je provedeno opět expertní metodou po jednotlivých pilířích pro dílčí témata SWOT analýzy a dále je zpracována komplexní SWOT analýza s celkovým vyhodnocením interakcí a závažnosti dopadů jednotlivých témat v území. Témata, která se opakují více než dvakrát, jsou dále zpracována do hlavních témat, nebo-li jsou určeny problémy k řešení v území. Na základě vyhodnocení komplexní SWOT analýzy a určení hlavních témat, lze vytvořit celkovou hodnotící tabulku, která sděluje míru udržitelnosti, jak v rámci jednotlivých pilířů, tak s ohledem na jejich interakce, viz. Tabulka 2 [24]:

Tabulka 2: Matice vyhodnocení interakci mezi jednotlivými pilíři UR

ENV	-	-	-	+	+	+	-	+
EK	-	-	+	-	+	-	+	+
SOC	-	+	-	-	-	+	+	+
	Výrazně neudržitelné	Neudržitelné			Udržitelné			Výrazně udržitelné

Zdroj: [24]

Z výsledků hodnocení hlavních témat lze stanovit celkový stav území z pohledu udržitelného rozvoje. K vybraným hlavním tématům je třeba stanovit indikátory udržitelnosti, ke kterým je přiřazena měrná jednotka, zdroj a frekvence měření. Vzhledem k tomu, že smyslem indikátorů udržitelného rozvoje je sledování vývoje území v čase, je třeba založit časovou řadu indikátorové sady a v pravidelných časových intervalech je měřit a vyhodnocovat. Jen na základě reálných dat a sledování jejich vývoje je možné navrhovat reálné a realistické územně plánovací dokumentace a koordinovat činnosti v území a jeho využití ve smyslu udržitelného rozvoje tak, jak to ukládá Stavební zákon. [24]

Jedná se o jednoduchou a snadno pochopitelnou metodiku. Kde hlavní výhodou je její srozumitelnost a názorné popsání jednotlivých kroků na příkladu.

4.3 Metodická pomůcka k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí

Metodická pomůcka byla zpracována prof. Ing. arch. Karlem Maierem, CSc. na základě zadání MMR z roku 2009. Pomůcka je zaměřena na problematiku RURÚ v ÚAP obcí.

Dle pomůcky jsou nejdříve vypracovány SWOT analýzy pro jednotlivé tematické okruhy na základě vyhlášky č. 500/2006 Sb. a následně jsou témata začleněna do tří pilířů udržitelného rozvoje. Při hodnocení jsou vždy sledovány tři základní okruhy. První, absolutní významnost, vyjadřuje, jak velké území je zasaženo či dotčeno, jak častý výskyt jevu byl v území zaznamenán, jaký podíl obyvatel území je jevem dotčen apod. Další, relativní významnost, porovnává území s jiným srovnatelným nebo srovnávacím územím. Poslední, dynamika nebo velikost změny, porovnává stav s předchozím stavem, jedná se tedy o vývoj v čase.[6] Důležitou roli zde hraje i zastoupení indikátorů, které by mělo rovnoměrně pokrývat všechny tři pilíře udržitelného rozvoje.

Vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje lze provést dvěma způsoby. Jednak výběrem klíčových faktorů nebo multikriteriální analýzou.

Výběr klíčových faktorů

Jedná se tedy o nejvýznamnější prvky z prvků analýz SWOT a popřípadě indikátorů na základě porovnání se srovnatelným územím nebo s minulým stavem. Klíčové faktory jsou ty, které v porovnání s jiným stavem (v jiném srovnatelném území) nebo jinou změnou (v čase) vykazují relativně největší odchylky. Tyto klíčové faktory ukazují významné odchylky od „standardních“ podmínek běžných ve srovnávacích územích. Počet klíčových faktorů pro každý pilíř udržitelného rozvoje by neměl přesáhnout pět až šest.

Výhodou použití této metody je získání podrobného souboru faktorů, které charakterizují jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje. Metodu lze použít bez větších nároků na množství odborníků, kteří rozbor udržitelného rozvoje provádějí. Naopak za nevýhodu lze

považovat podcenění méně významných faktorů a může tedy dojít ke ztrátě důležité informace. [6]

Multikriteriální analýza

Jedná se výrazně o složitější metodu, neboť vyžaduje účast expertů při stanovení vah jednotlivých jevů. Multikriteriální analýza vychází z konsenzu nebo arbitrárního úsudku o významnosti jednotlivých jevů ve vzájemném porovnání. Mezi vstupy patří jevy analýz SWOT a indikátory. Významnost těchto vstupů lze určit bodováním různými aktéry procesu. Body vyjadřují závažnost jevu ve srovnání s ostatními jevy. Dále se tyto jevy hodnotí jako pozitivní nebo negativní. Stanovení váhy všech jevů a jejich rozdělení na pozitivní a negativní se provede ve vztahu ke všem třem pilířům udržitelného rozvoje. Objektivních výsledků se dosáhne tím, že na stanovení vah se podílí co největší počet expertů a jejich subjektivní hodnocení se statisticky zpracuje. [6]

Celkové hodnocení udržitelného rozvoje v pilířích

Hodnocení stavu a trendů udržitelného rozvoje se provádí pro faktory nebo jevy, které byly vybrány metodou klíčových faktorů nebo metodou multikriteriální analýzou. Toto hodnocení se provádí pro každý pilíř zvlášť. Klíčové faktory jsou považovány za navzájem rovnocenné. Jevům, které byly vybrány multikriteriální analýzou, jsou přiřazeny váhy od expertů.

Zjištění o stavových prvcích (u analýz SWOT silné a slabé stránky) je z praktických důvodů vhodné zařadit např. do těchto pěti kategorií: velmi dobrý, dobrý, průměrný, slabý a rozporný (nevyvážený). Zjištění trendů udržitelného rozvoje vychází z předpokladu využití příležitostí a naplnění hrozeb. Tím se zjistí celkové trendy v rámci jednotlivých skupin, které mohou být vyhodnoceny jako: pozitivní, setrvalý, negativní nebo rozporný. Celkové hodnocení udržitelného rozvoje v jednotlivých pilířích tedy vyplývá z vyhodnocení stavových a trendových složek, viz. Tabulka 3. [6] Šipka směřující vzhůru znamená pozitivní vývoj, naopak šipka mířící dolů zase vývoj negativní.

Tabulka 3: Syntéza hodnocení udržitelného rozvoje v pilířích

trend stav	pozitivní	setrvalý	negativní	rozporný
velmi dobrý				
dobrý				
průměrný				
slabý				
rozporný				

Zdroj: [6]

Popis metodiky je poměrně podrobně charakterizován, nicméně metoda není příliš srozumitelná, neboť zde není žádný příklad aplikace jednotlivých kroků v praxi.

4.4 Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“

Metodické sdělení navazuje a doplňuje již existující metodické pomůcky. Jedná se jednak o: Metodiku pro postup úřadů územního plánování a krajských úřadů při pořizování ÚAP pro správní obvod ORP a pro území kraje, z roku 2007 a jednak o: Metodickou pomůcku k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí, zpracovanou prof. Maierem, která již byla výše popsána.

Účelem tohoto metodického sdělení je sjednotit zpracovávání aktualizace RURÚ a jeho výstupy. Jimiž jsou vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek a určení problémů k řešení v ÚPD.

V metodice z roku 2007 jsou oblasti zpracování RURÚ věnovány pouze dva odstavce, což není relevantní, a proto metodické sdělení doplňuje tuto problematiku.

Na základě aktuálních údajů o území dochází k aktualizaci každé tematické SWOT analýzy. Následně jsou jednotlivé tematické okruhy přiřazeny k pilířům udržitelného rozvoje území. Některá témata se mohou uplatnit i ve více pilířích udržitelného rozvoje. Přiřazení jednotlivých témat k pilířům je také uvedeno v metodice zpracované prof. Maierem. Pro každý pilíř udržitelného rozvoje území se souhrnný kvalitní stav územních podmínek, zohledňující pozitivní konstatování SWOT analýzy, označí znaménkem „+“, naopak nevyhovující stav, se označí znaménkem „-“. Vyhodnocení územních podmínek jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území (+/-) se za každou obec napíše do tabulky, ve které se určí vyváženost vztahu územních podmínek pro udržitelný rozvoj území jako souhrn hodnocení územních podmínek za jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje území. Na základě kombinace vyhodnocení územních podmínek se každá obec zařadí do jedné z osmi kategorií vyváženosti vztahu územních podmínek pro udržitelný rozvoj území, včetně zdůvodnění zařazení. [8]

Kombinace jsou uvedeny v následující tabulce 4:

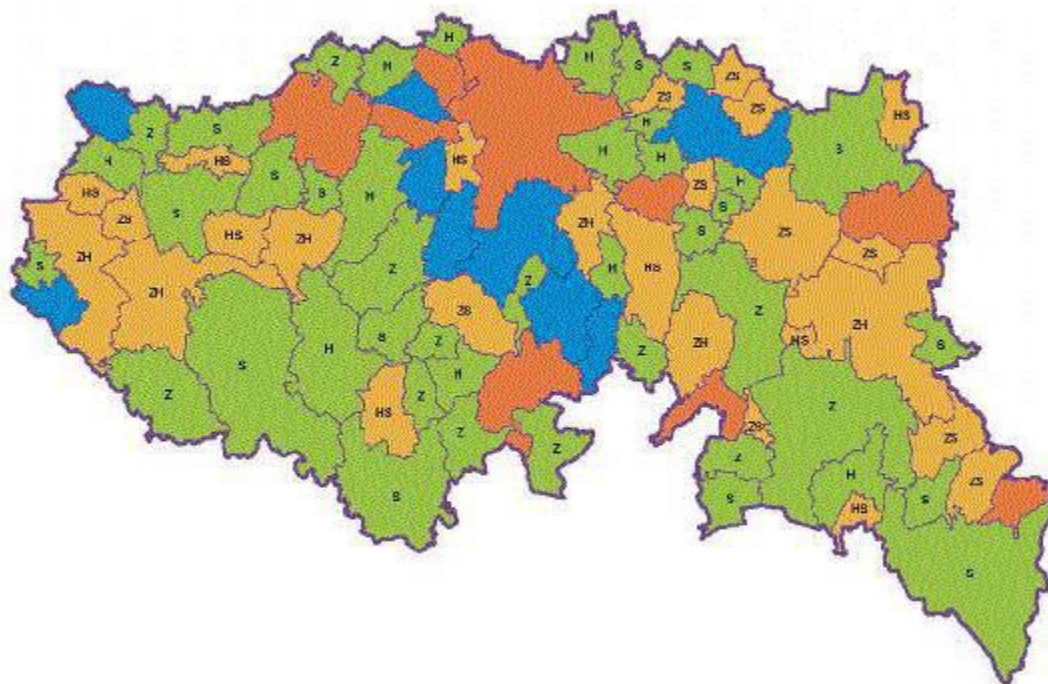
Tabulka 4: Kategorizace území z hlediska územních podmínek

kategorie zařazení obce	Územní podmínky			vyváženost vztahu územních podmínek pro udržitelný rozvoj území		vyjádření v kartogramu
	pro příznivé životní prostředí	pro hospodářský rozvoj	pro soudržnost společenství obyvatel území	dobrý stav	špatný stav	
	Z	H	S			
1	+	+	+	Z, H, S	žádné	
2 a	+	+	-	Z, H	S	S
2 b	+	-	+	Z, S	H	H
2 c	-	+	+	H, S	Z	Z
3 a	+	-	-	Z	H, S	H, S
3 b	-	+	-	H	Z, S	Z, S
3 c	-	-	+	S	Z, H	Z, H
4	-	-	-	žádné	Z, H, S	

Legenda: + dobrý stav - špatný stav

Zdroj: [8]

Na základě výše uvedené tabulky se vyhodnocení vyváženosti územních podmínek pro udržitelný rozvoj území za jednotlivé obce znázorní v kartogramu, viz. obrázek 3:

Obrázek 3: Vztah území obcí/ORP podle vyhodnocení vyváženosti územních podmínek pro udržitelný rozvoj území

Zdroj: [8]

Při zpracování aktualizace „Určení problémů k řešení v ÚPD“ v ÚAP obcí je nutné vyhodnotit souvislosti stavu územních podmínek jednotlivých obcí, což je zřejmé především z kartogramu. Pro určení problémů k řešení v ÚPD jednotlivých obcí a pro stanovení požadavků na koordinaci územně plánovací činnosti obcí při řešení těchto problémů je významné seskupení obcí zařazených do stejné kategorie vyváženosti územních podmínek. Přitom je velice nutné zohlednit, které pilíře udržitelného rozvoje území způsobují nevyváženost.

Důvodem pro sjednocení RURÚ je dosažení vzájemné porovnatelnosti výstupů ÚAP, které umožní zpřehlednit širší vazby, vzájemné vztahy a souvislosti problémů jednotlivých obcí. Dále umožní lepší koordinaci rozmístění a využívání veřejné infrastruktury, lepší koordinaci ochrany i rozvoje hodnot, které se nevážou pouze na území jedné obce. Sjednocení též pomůže lépe koordinovat územně plánovací činnost jednotlivých obcí. [8]

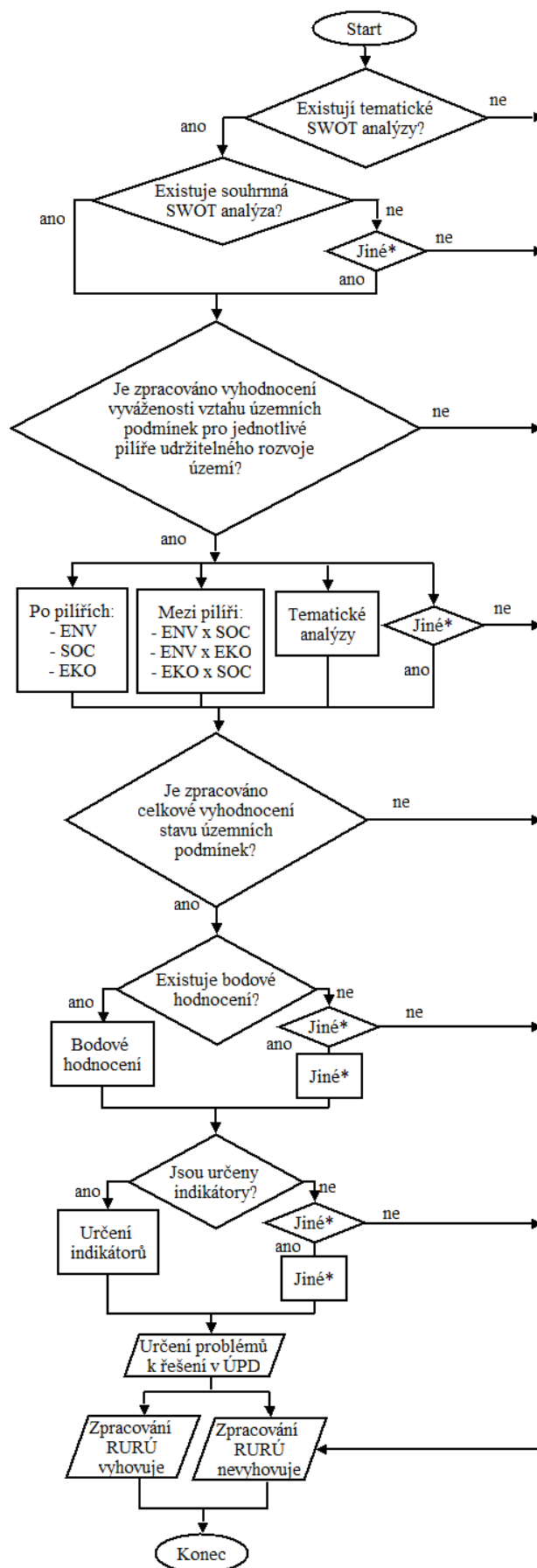
Každá z metodik přináší rozdílné postupy při zpracování RURÚ. Může zde být nalezena i jistá podobnost. Například výběr hlavních témat u metodiky doc. Šilhánkové a Mgr. Pondělíčka, je v podstatě analogický s výběrem klíčových faktorů u metodiky od prof. Maiera.

Přestože se metodiky různí, lze na základě zákona, vyhlášky a dosavadních zkušeností stanovit obecný postup při zpracování RURÚ – viz následující vývojový diagram.

4.5 Návrh algoritmu pro zpracování RURÚ

V rámci diplomové práce bude pro ověření správnosti a úplnosti zpracování RURÚ vytvořen, na základě požadavků vyplývajících ze stavebního zákona a související vyhlášky, algoritmus. Jedná se o přesný předpis, který definuje výpočtový proces vedoucí od měnitelných výchozích údajů až k žadáným výsledkům a skládá se z jednotlivých etap, které jsou zapsány v určitém pořadí. Každý algoritmus musí být přesný, srozumitelný a jednoznačný. Pro popis výpočetních algoritmů jsou vyvinuty algoritmické jazyky, které představují souhrn prostředků a pravidel způsobilých vyjadřovat tyto algoritmy. Mezi algoritmické jazyky mimo jiné patří vývojový diagram, který bude použit v diplomové práci. Vývojový diagram je tvořen přesně definovanými značkami s jejich jednoznačným významem a pravidly, jak tyto značky používat ve vzájemné souvislosti. Je vhodné ho použít, neboť dovoluje názorným způsobem formulovat postup řešení daného úkolu s vyznačením všech jeho možných alternativ. Představuje tedy grafické znázornění logické struktury řešeného problému. [25]

Na základě vypracovaného vývojového diagramu na následujícím obrázku 4, bude následně vyhodnoceno zpracování RURÚ jednotlivých ORP v kraji Vysočina. Symboly ve vývojovém diagramu jsou grafické značky, které představují jasně definovaný tvar a význam. Pro lepší upřesnění funkce symbolu jsou do nich vepsány slovní operace. Cestou, kterou zpracovatelé ÚAP postupovali, je zvýrazněna tučným písmem. Pod diagramem je dále podrobný popis jednotlivých etap zpracování RURÚ.

Obrázek 4: Vývojový diagram pro vyhodnocení zpracování RURÚ

Zdroj: vlastní zpracování

5 VYHODNOCENÍ RURŮ V PRAXI NA PŘÍKLADU KRAJE VYSOČINA

V rámci ÚAP je zpracováván a pravidelně aktualizován RURŮ. Hlavním cílem této kapitoly je zhodnotit jednotlivé přístupy obcí s rozšířenou působností jak zpracovávali a vyhodnocovali RURŮ.

5.1 Charakteristika kraje Vysočina

Kraj Vysočina v rámci České republiky zaujímá centrální polohu. Sousedí s krajem Jihočeským, Středočeským, Pardubickým a Jihomoravským. Rozlohou (téměř 6 800 km²) se Vysočina řadí mezi regiony nadprůměrné velikosti. Přes kraje vedou důležité mezinárodní komunikace, zejména dálnice D1 a železniční trať Berlín – Praha – Vídeň. Území kraje je členěno do 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností – **Bystřice nad Pernštejnem, Havlíčkův Brod, Humpolec, Chotěboř, Jihlava, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov, Pelhřimov, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč, Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou.** [17]

Obrázek 5: Administrativní členění kraje Vysočina

Zdroj: [4]

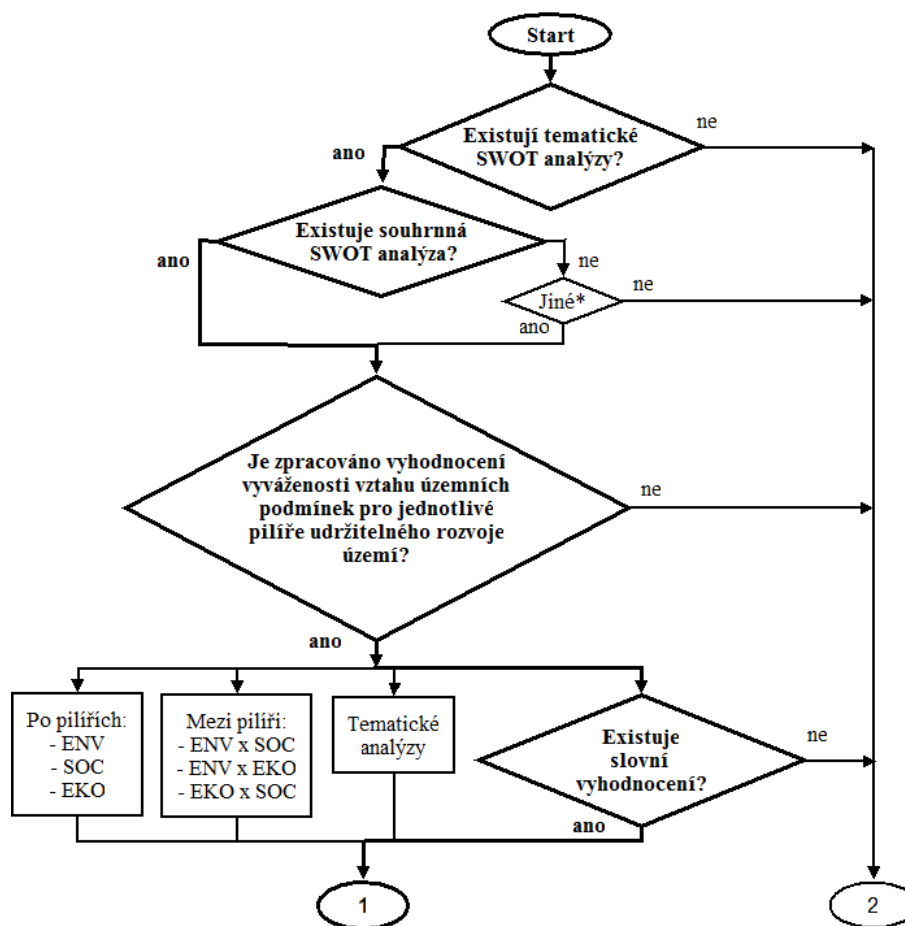
Na základě stavebního zákona č. 183/2006 Sb., je pořizovatel povinen zveřejňovat ÚAP a jejich aktualizace v rozsahu a způsobem umožňujícím dálkový přístup. Veškeré informace v této kapitole jsou čerpány z oficiálních internetových stránek kraje Vysočina.[16]

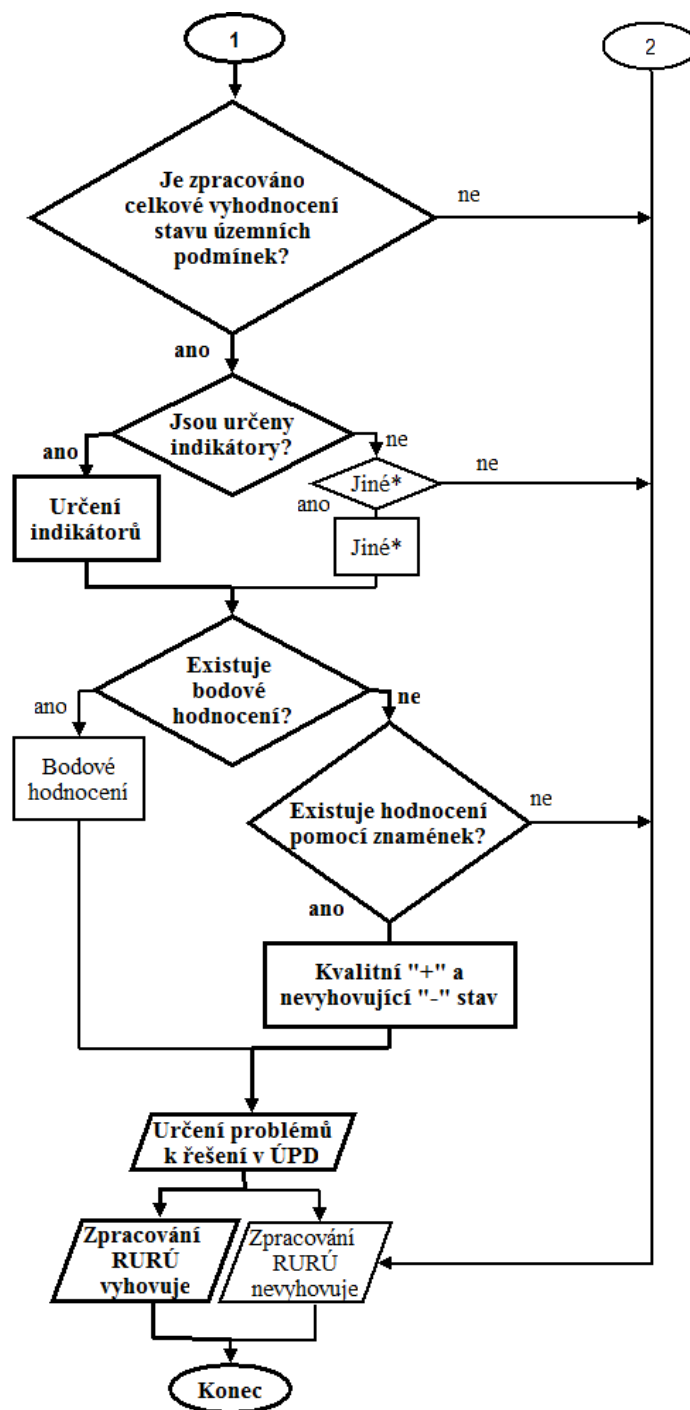
5.2 ORP Bystřice nad Pernštejnem

Tabulka 5: Základní charakteristika ORP Bystřice nad Pernštejnem

Rozloha v km²	348
Počet obyvatel (2009)	20 489
Počet obcí	39
Zpracovatel ÚAP	Urbanistické středisko Brno, s. r. o.
Použitá metodika RURÚ	Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“

Zdroj: upraveno podle ÚAP[16]

Obrázek 6: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Bystřice nad Pernštejnem

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území s uvedením jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb je zpracováno pro jednotlivé tematické okruhy, které jsou zároveň rozděleny do třech pilířů udržitelného rozvoje území. V pilíři prostředí se nachází horninové prostředí a geologie, vodní režim, hygiena ŽP, ochrana přírody a krajiny, ZPF

a PUPFL. V dalším pilíři společnost je dopravní infrastruktura, technická infrastruktura, nakládání s odpady, občanské vybavení, veřejná prostranství, sociodemografické podmínky, bydlení a rekreace. V posledním pilíři hospodářství jsou hospodářské podmínky. Tematické okruhy jsou dále agregovány do souhrnné SWOT analýzy. Dále dochází k vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a soudržnost společenství obyvatel území. Vyváženost je vyhodnocena slovně po pilířích udržitelného rozvoje území a cílem je odstranit hlavní nedostatky a využít příležitosti. Celkové vyhodnocení stavu územních podmínek se nejdříve posuzuje pomocí zvolených indikátorů a ve druhém stupni podle pilířů udržitelného rozvoje území. Do hodnocení byly zahrnuty zjištěné informace dle provedené SWOT analýzy a údaje zjištěné z průzkumů. Pro každý pilíř udržitelného rozvoje území se souhrnný kvalitní stav územních podmínek označí znaménkem „+“, při nevyhovujícím stavu územních podmínek znaménkem „-“. Na základě souhrnu hodnocení územních podmínek se každá obec ORP Bystřice nad Pernštejnem zařadí do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území v rámci jednotlivých pilířů dle Metodického sdělení MMR ČR (uvedeného v kapitole 4. 4) včetně kartogramu. Následuje určení problémů k řešení v ÚPD.

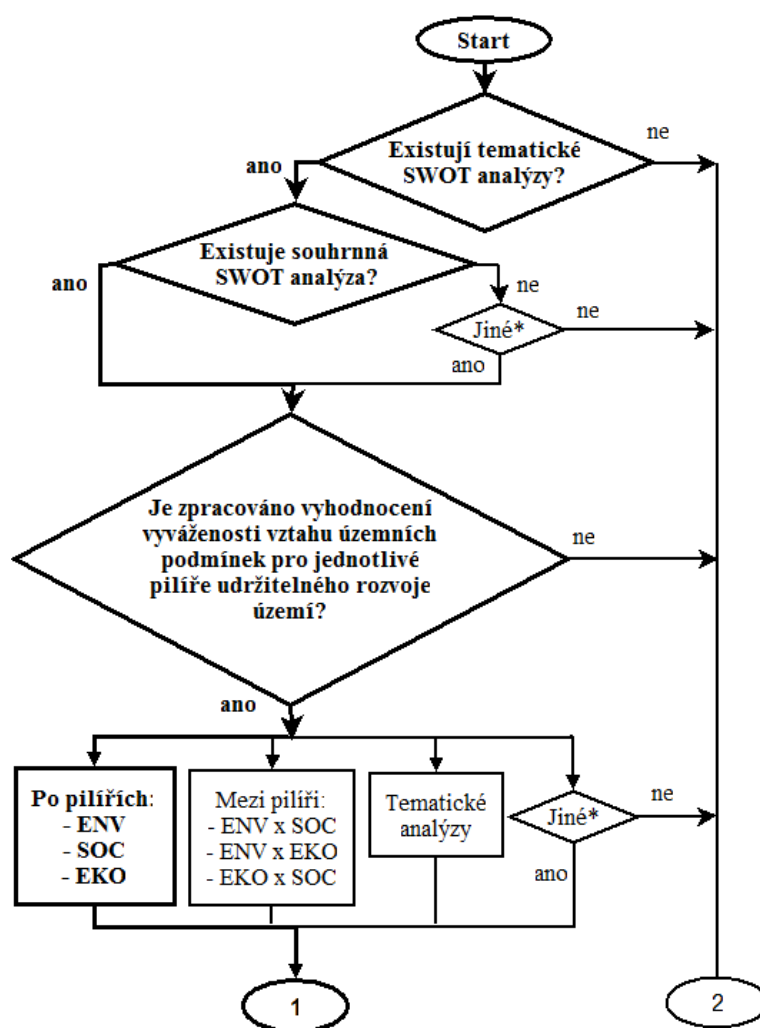
Zpracovatel ÚAP postupoval po jednotlivých etapách vývojového diagramu a lze tedy určit zpracování RURÚ za vyhovující.

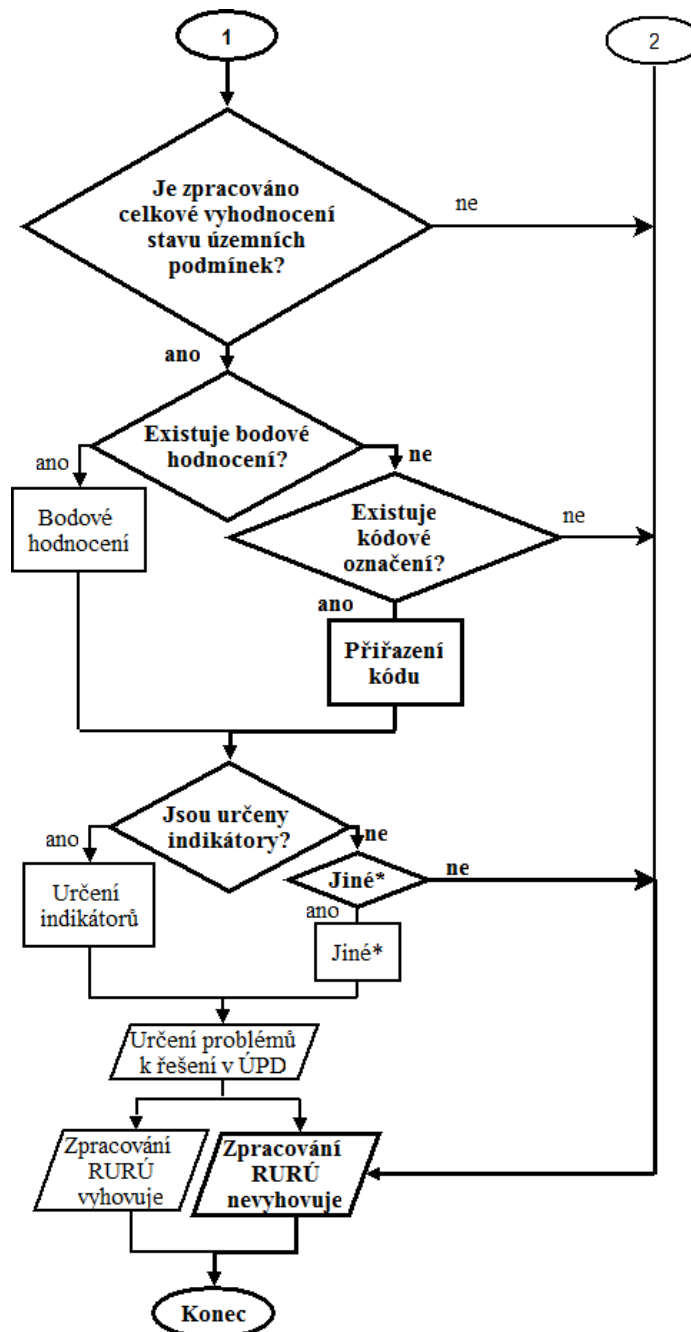
5.3 ORP Havlíčkův Brod

Tabulka 6: Základní charakteristika ORP Havlíčkův Brod

Rozloha v km²	632
Počet obyvatel (2008)	52 178
Počet obcí	56
Zpracovatel ÚAP	Žaluda, projektová kancelář
Použitá metodika RURÚ	Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“ Vlastní metodika zpracování

Zdroj: upraveno podle ÚAP [16]

Obrázek 7: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Havlíčkův Brod

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Nejprve dochází ke zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území s uvedením jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Jednotlivé tematické okruhy jsou rozděleny do dvou částí. První část příroda vyhodnocuje stav a prognózy vývoje ŽP, kam se zahrnuje horninové prostředí a geologie, vodní režim, hygiena ŽP, ochrana přírody a krajiny, ZPF a PUPFL. Druhá část společnost vyhodnocuje stav a prognózy jednak vývoje soudržnosti společenství obyvatel, kde je dopravní a technická infrastruktura, sociodemografické

podmínky, bydlení, rekreace a jednak hospodářský rozvoj s hospodářskými podmínkami. Ze zjištěných výsledků dochází k vypracování souhrnné SWOT analýzy pro každý pilíř udržitelného rozvoje území. Dále následuje vyhodnocení vyváženosti vztahů a podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel, které je vyhodnoceno po pilířích udržitelného rozvoje území. Pro vyhodnocení jednotlivých pilířů specifikovaných pro jednotlivé obce jsou stanovena následující kritéria:

Tabulka 7: Vyhodnocení současného stavu v rámci jednotlivých pilířů

kód	kategorie	Vyjádření v kartogramu	popis
+	velmi dobrý		Silné stránky jasně převažují nad slabými, slabé stránky se týkají méně významných činitelů
0	průměrný		Silné a slabé stránky jsou v území rovnoměrně zastoupeny
-	slabý		Slabé stránky jasně převažují nad silnými, silné stránky se týkají méně významných činitelů
?	rozporný		Významné činitele mají na území rozporný vliv – jsou řazeny do silných i slabých stránek

Zdroj: [16]

Tabulka 8: Vyhodnocení trendů v rámci jednotlivých pilířů

kód	kategorie	Vyjádření v kartogramu	popis
+	pozitivní		Očekávaný nárůst podílu silných stránek na úkor slabých, slabé stránky se týkají méně významných činitelů
0	setrvalý		Nepředpokládá se výrazná změna poměru silných a slabých stránek
-	negativní		Očekávaný nárůst podílu slabých stránek na úkor silných, silné stránky se týkají méně významných činitelů
?	rozporný		Nelze jednoznačně předpokládat vývoj trendů. Dle vývoje jiných činitelů může nastat jak pozitivní tak negativní varianta

Zdroj: [16]

Každá obec ORP je umístěna v tabulkách do té kategorie, kam podle zjištěných výsledků spadá a je jí přiřazen kód (+, 0, -, ?). Dále následuje vyhodnocení vyváženosti vztahů územních podmínek. Kódová označení (0, ?) jsou v celkovém vyhodnocení stavu územních podmínek zařazeny pod kód (+). Podle přiřazených kódů (+, -), k jednotlivým pilířům udržitelného rozvoje území, se daná obec ORP Havlíčkův Brod zařadí do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území v rámci jednotlivých pilířů dle Metodického sdělení MMR ČR (uvedeného v kapitole 4. 4) včetně kartogramu.

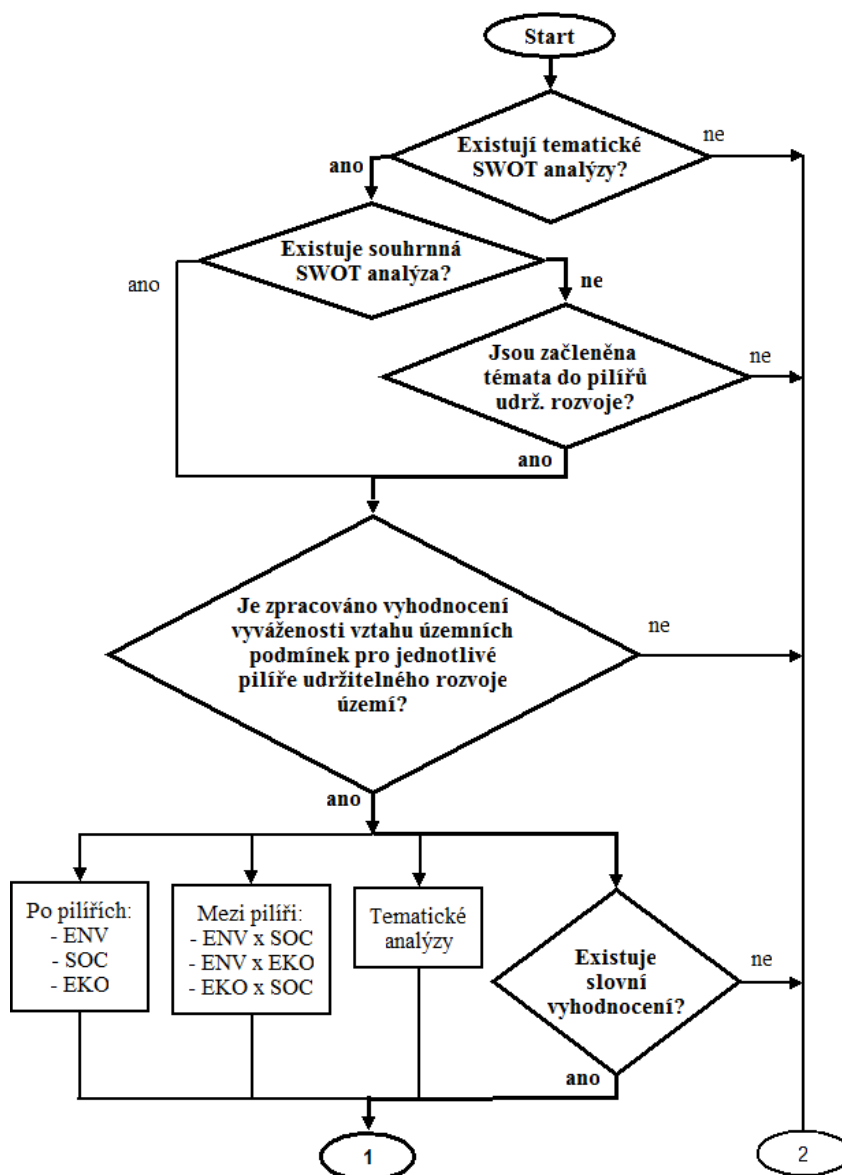
Zpracovatel ÚAP ORP Havlíčkův Brod postupoval shodně s vypracovaným vývojovým diagramem, až do bodu, kde měla být uvedena návaznost na určení problémů k řešení v ÚPD. Lze tedy konstatovat, že zpracování RURÚ není správně provedeno.

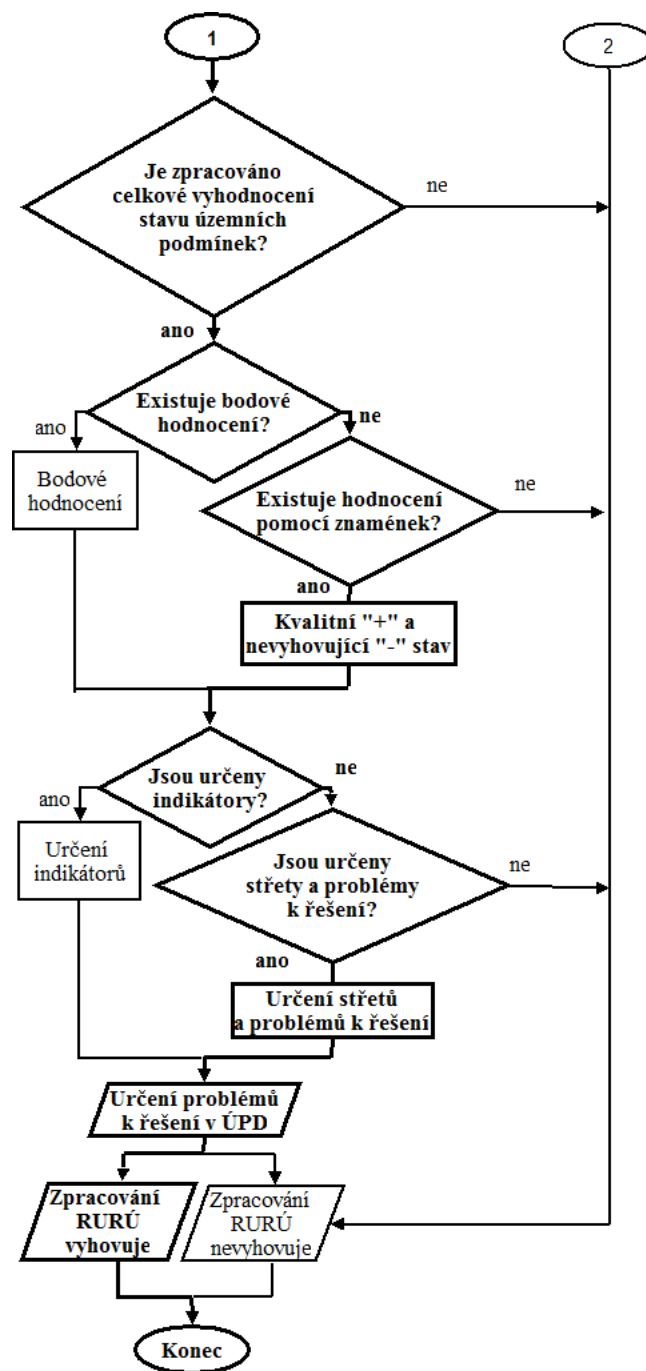
5.4 ORP Humpolec

Tabulka 9: Základní charakteristika ORP Humpolec

Rozloha v km²	228
Počet obyvatel (2009)	17 174
Počet obcí	25
Zpracovatel ÚAP	Agrouurbanistický ateliér
Použitá metodika RURÚ	Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“

Zdroj: upraveno podle ÚAP [16]

Obrázek 8: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Humpolec

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území je zpracováno formou SWOT analýz, s uvedením jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb pro jednotlivé obce správního území ORP Humpolec v tematickém členění. Dále jsou témata SWOT analýz začleněna do jednotlivých pilířů posouzení podmínek udržitelného rozvoje území. Do podmínek pro příznivé ŽP (environmentální pilíř) byla začleněna témata horninové

prostředí a geologie, vodní režim, hygiena ŽP, ochrana přírody a krajiny, ZPF a PUPFL. V podmínkách pro soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř) je veřejná dopravní a technická infrastruktura, sociodemografické podmínky, bydlení a rekreace. V podmínkách pro hospodářský rozvoj území (ekonomický pilíř) je horninové prostředí a geologie, ZPF a PUPFL, veřejná dopravní a technická infrastruktura, sociodemografické podmínky, bydlení a rekreace. Na základě SWOT analýz je provedeno zhodnocení stavu a kvality územních podmínek pro jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje území za každou obec. Dalším krokem zpracování RURÚ, je vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území formou slovního popisu. Pak je zpracováno celkové vyhodnocení stavu územních podmínek jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území za každou obec. Pro jednotlivý pilíř udržitelného rozvoje území se souhrnný kvalitní stav územních podmínek označí znaménkem „+“, při nevyhovujícím stavu územních podmínek znaménkem „-“. Na základě souhrnu hodnocení územních podmínek se každá obec ORP Humpolec zařadí do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území v rámci jednotlivých pilířů dle Metodického sdělení MMR ČR (uvedeného v kapitole 4. 4) včetně kartogramu. Následuje určení střetů a problémů k řešení místního a nadmístního významu. Sřety, nedostatky a závady byly zjištěny na základě terénních průzkumů a vyhodnocení rozborů území. Do střetů a problémů místního významu spadají urbanistické střety a problémy, střety a problémy z hlediska soudržnosti společenství obyvatel, ŽP a hygieny, geologie a horninového prostředí a dopravní střety a problémy. Sřety a problémy nadmístního významu obsahují střety a problémy z hlediska ŽP a hygieny, soudržnosti společenství obyvatel, geologie a horninového prostředí, dopravní střety a problémy. Některé ze zjištěných střetů a problémů slouží k určení problémů v rámci ÚPD, která řeší komplexně funkční využití území.

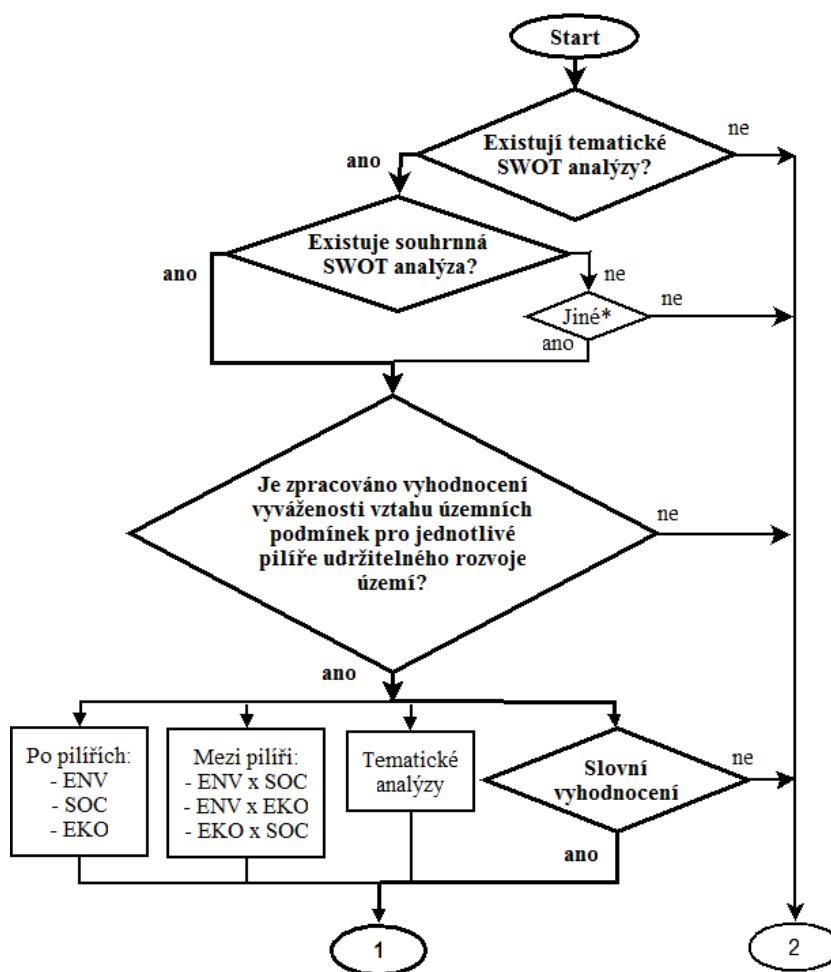
Zpracovatel ÚAP provedl detailní zpracování tematických SWOT analýz pro jednotlivé obce, což intenzivně vystihuje dané území, ale zároveň je to velmi pracné a časově náročné a u velkých ORP by to zároveň bylo i značně finančně nákladné. Zpracovatel postupoval shodně s vypracovaným vývojovým diagramem a lze tedy tvrdit, že zpracování RURÚ je provedeno správně.

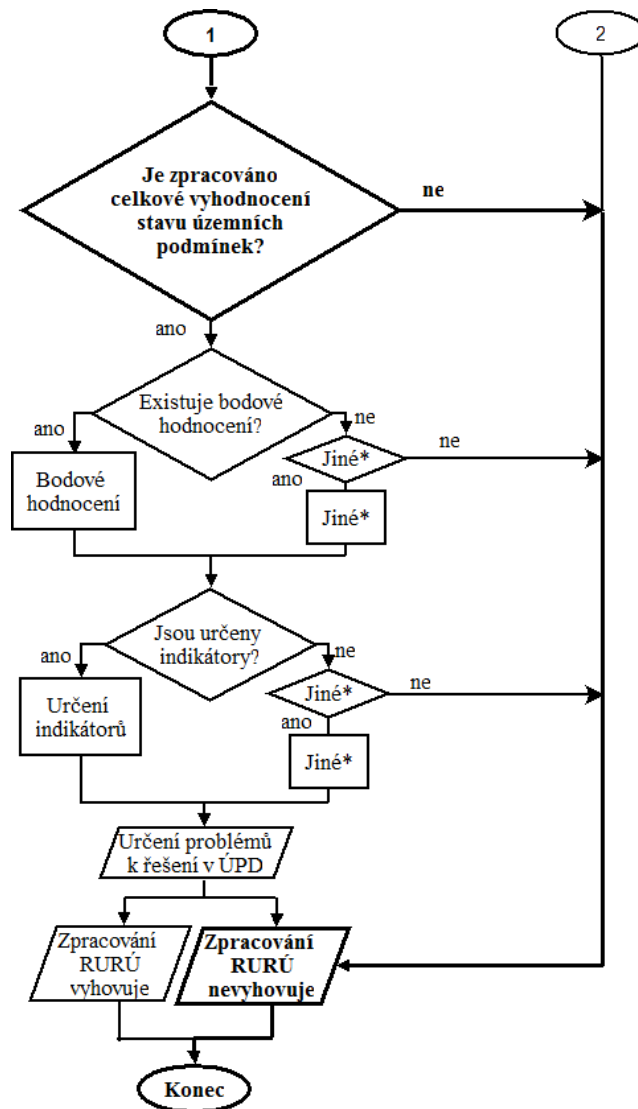
5.5 ORP Chotěboř

Tabulka 10: Základní charakteristika ORP Chotěboř

Rozloha v km²	329
Počet obyvatel (2009)	22 767
Počet obcí	31
Zpracovatel ÚAP	Městský úřad Chotěboř
Použitá metodika RURÚ	Vlastní metodika zpracování

Zdroj: upraveno podle ÚAP [16]

Obrázek 9: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Chotěboř

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území je zpracováno formou SWOT analýzy, s uvedením jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb v tematickém členění pro celou ORP Chotěboř. Dále následuje souhrnná SWOT analýza pro každý pilíř udržitelného rozvoje území. Vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP, hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území je slovně zhodnoceno.

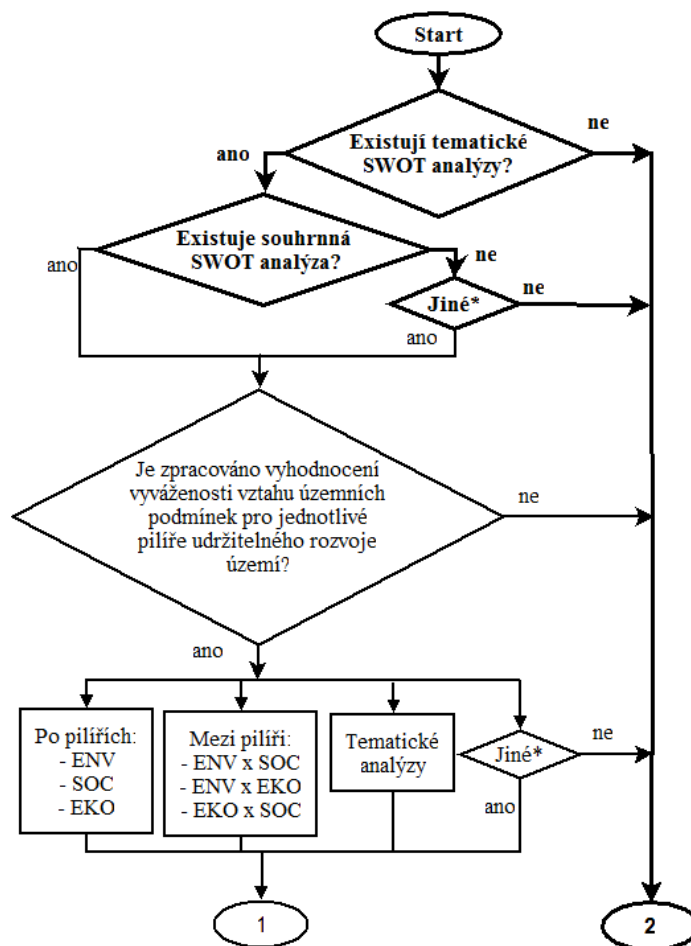
Zpracovatel ÚAP dále nepokračoval v celkovém vyhodnocení stavu územních podmínek, jak je patrné ve vývojovém diagramu, a proto lze hodnotit zpracování RURÚ za nevyhovující.

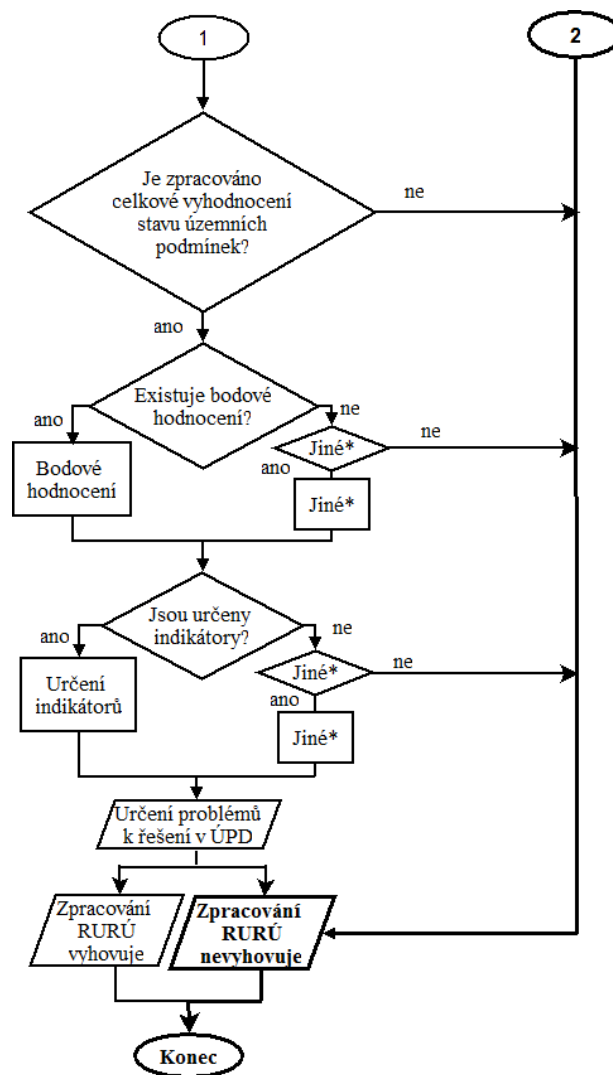
5.6 ORP Jihlava

Tabulka 11: Základní charakteristika ORP Jihlava

Rozloha v km²	922
Počet obyvatel (2010)	99 421
Počet obcí	79
Zpracovatel ÚAP	Atelier T-plan, s. r. o.
Použitá metodika RURÚ	Metodická pomůcka k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí Metodika pro postup úřadů územního plánování a krajských úřadů při pořizování ÚAP pro správní obvod ORP a pro území kraje

Zdroj: upraveno podle ÚAP [16]

Obrázek 10: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Jihlava

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Vyhodnocení udržitelného rozvoje území podle tematického členění je zpracováno pomocí SWOT analýz, s uvedením silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. ORP Jihlava podrobněji dělí téma dopravní a technickou infrastrukturu. Veřejnou dopravní infrastrukturu zvlášť na silniční dopravu a zvlášť na železniční, leteckou a cyklistickou dopravu. Veřejná technická infrastruktura je rozdělena do třech částí, jednak energetika a telekomunikace, dále zásobování vodou a kanalizace a jako poslední je koordinace.

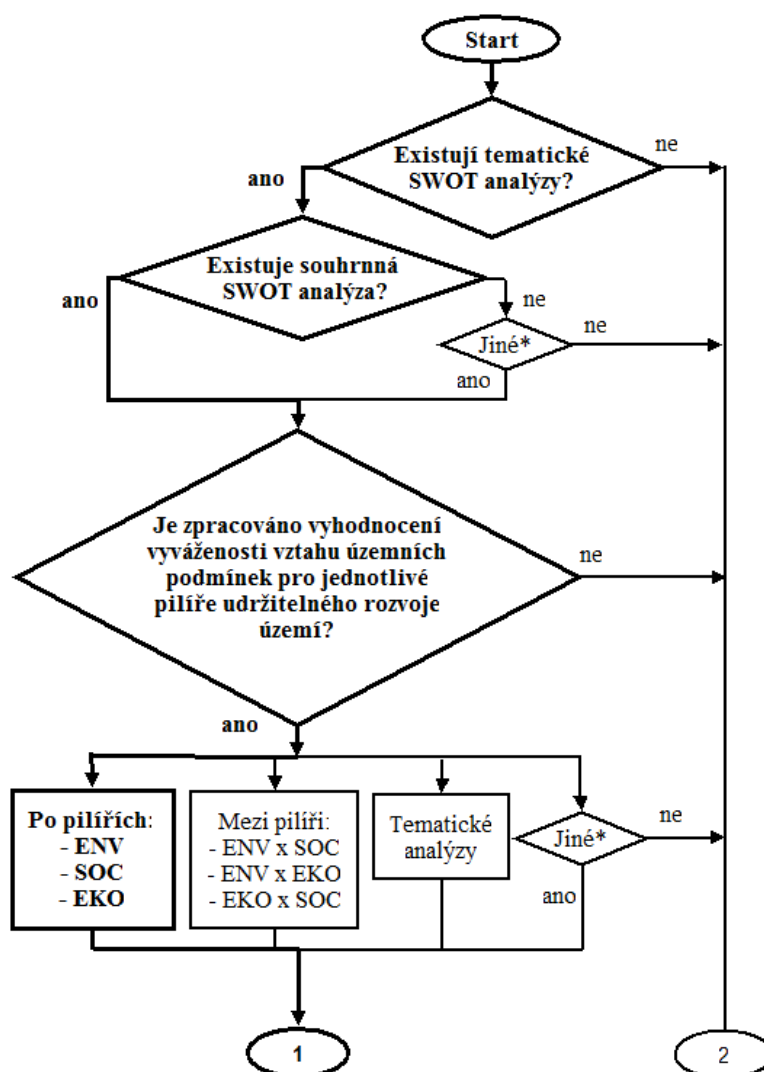
Vzhledem k tomu, že není jasné věcné propojení mezi tematickými SWOT analýzami s vyhodnocením vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území, lze určit toto zpracování RURÚ za nevyhovující.

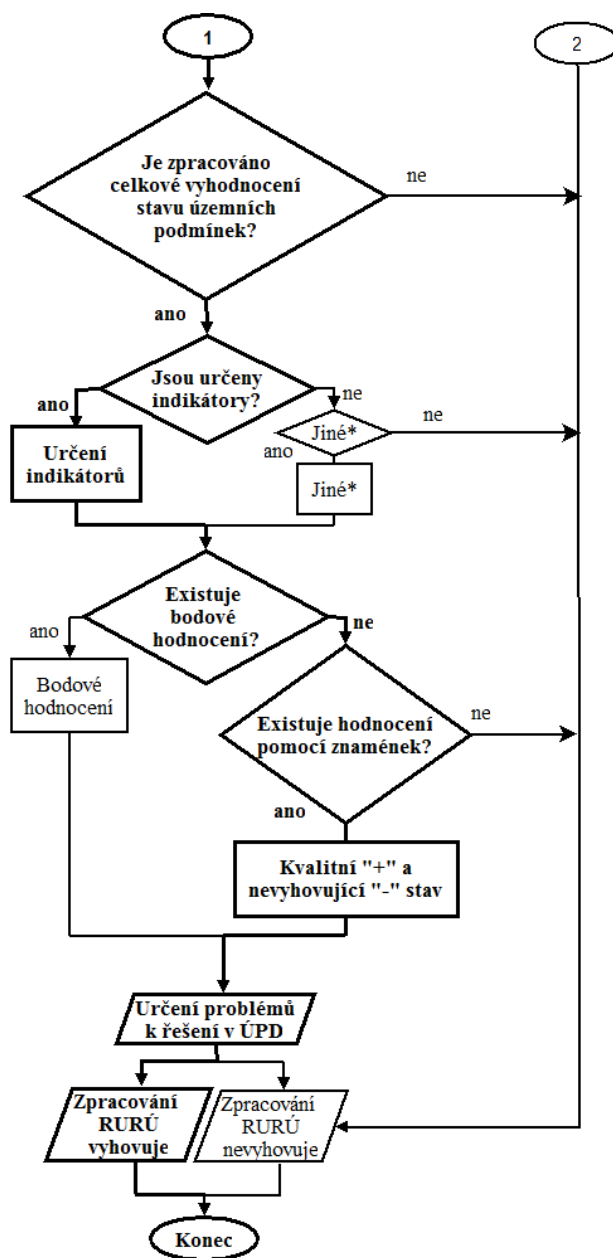
5.7 ORP Moravské Budějovice

Tabulka 12: Základní charakteristika ORP Moravské Budějovice

Rozloha v km²	414
Počet obyvatel (2010)	24 267
Počet obcí	47
Zpracovatel ÚAP	Institut regionálních informací, s. r. o.
Použitá metodika RURÚ	Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“ Metodická pomůcka k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí Vlastní metodika zpracování

Zdroj: upraveno podle ÚAP [16]

Obrázek 11: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Moravské Budějovice

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Souhrnné zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území je zpracováno pomocí SWOT analýz v tematickém členění, které vychází z hodnocení jednotlivých obcí, při kterém byly stanoveny silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Stanovení výroků, které vyjadřují silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby, je provedeno dvěma způsoby. Jednak zjištěním samotné existence jevu a jednak zjištěním, jestli indikátor určitého jevu nepřekročil expertně stanovenou hodnotu. Dále je zpracována souhrnná SWOT analýza pro ORP Moravské Budějovice. Vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP,

pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území je řešeno jako míra úspěšnosti obce při získávání kladných nebo záporných výroků. Mezi kladné výroky se řadí silné stránky a příležitosti, naopak k záporným slabé stránky a hrozby. Dílčí hodnocení je provedeno následovně:

$K/Z > 1,5 \Rightarrow$ hodnocení „Velmi dobré“, počet bodů = 2

$K/Z \leq 1,5$ a zároveň $K/Z > 1,1 \Rightarrow$ hodnocení „Dobré“, počet bodů = 1

$K/Z \leq 1,1$ a zároveň $K/Z \geq 0,9 \Rightarrow$ hodnocení „Průměrné“, počet bodů = 0

$K/Z < 0,9$ a zároveň $K/Z \geq 0,5 \Rightarrow$ hodnocení „Špatné“, počet bodů = -1

$K/Z < 0,5 \Rightarrow$ hodnocení „Velmi špatné“, počet bodů = -2

kde

K – je míra úspěšnosti při získávání kladných výroků

Z – je míra úspěšnosti při získávání záporných výroků

Celkové vyhodnocení stavu územních podmínek je provedeno bodovým hodnocením pro každou obec za každý pilíř udržitelného rozvoje území. Celkové hodnocení obce je dáno součtem bodů za jednotlivé části hodnocení, tedy obec může získat maximálně 6 bodů a minimálně – 6 bodů, (rozmezí je tedy 13 hodnot). Na slovní hodnocení je těchto 13 hodnot převedeno následovně:

$SUMA > 3 \Rightarrow$ vyváženost „Velmi dobrá“,

$SUMA \leq 3$ a zároveň $SUMA > 1 \Rightarrow$ vyváženost „Dobrá“,

$SUMA \leq 1$ a zároveň $SUMA \geq -1 \Rightarrow$ vyváženost „Průměrná“,

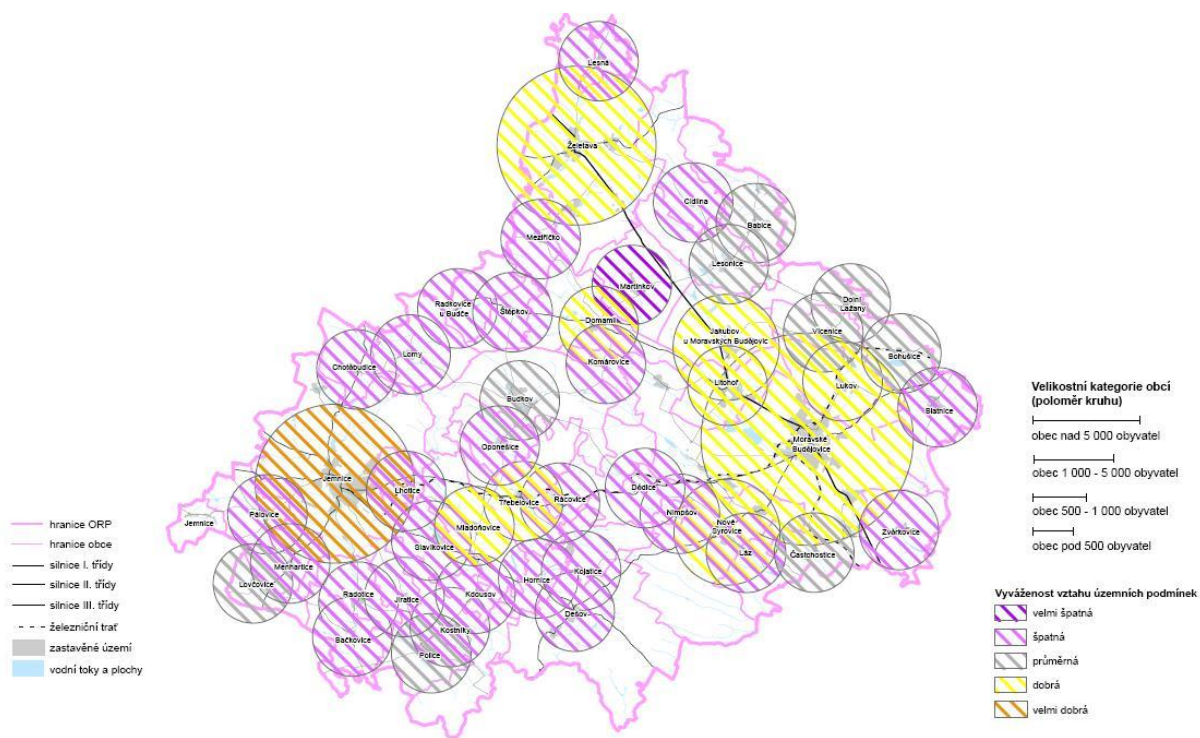
$SUMA < -1$ a zároveň $SUMA \geq -3 \Rightarrow$ vyváženost „Špatná“,

$SUMA < -3 \Rightarrow$ vyváženost „Velmi špatná“.

kde

SUMA je bodový součet za všechny tři části vyhodnocení

Na závěr je vypracován kartogram, ve kterém je zobrazeno vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek podle výše uvedených pěti kategorií, viz obrázek 12:

Obrázek 12: Vyhodnocení vztahu územních podmínek ORP Moravské Budějovice

Zdroj: [14]

Zároveň dochází k zařazení obcí podle Metodického sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“. Pro každý pilíř udržitelného rozvoje území se souhrnný kvalitní stav územních podmínek, a pokud bylo dílčí hodnocení velmi dobré, dobré nebo průměrné, označí znaménkem „+“. Naopak zda hodnocení bylo špatné nebo velmi špatné, pak se nevyhovující stav označí znaménkem „-“. Na základě souhrnu hodnocení územních podmínek se každá obec ORP Moravské Budějovice zařadí do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území v rámci jednotlivých pilířů uvedené v kapitole 4. 4 včetně kartogramu. Indikátory, které byly použity v tematických SWOT analýzách slouží pro určení problémů k řešení v ÚPD.

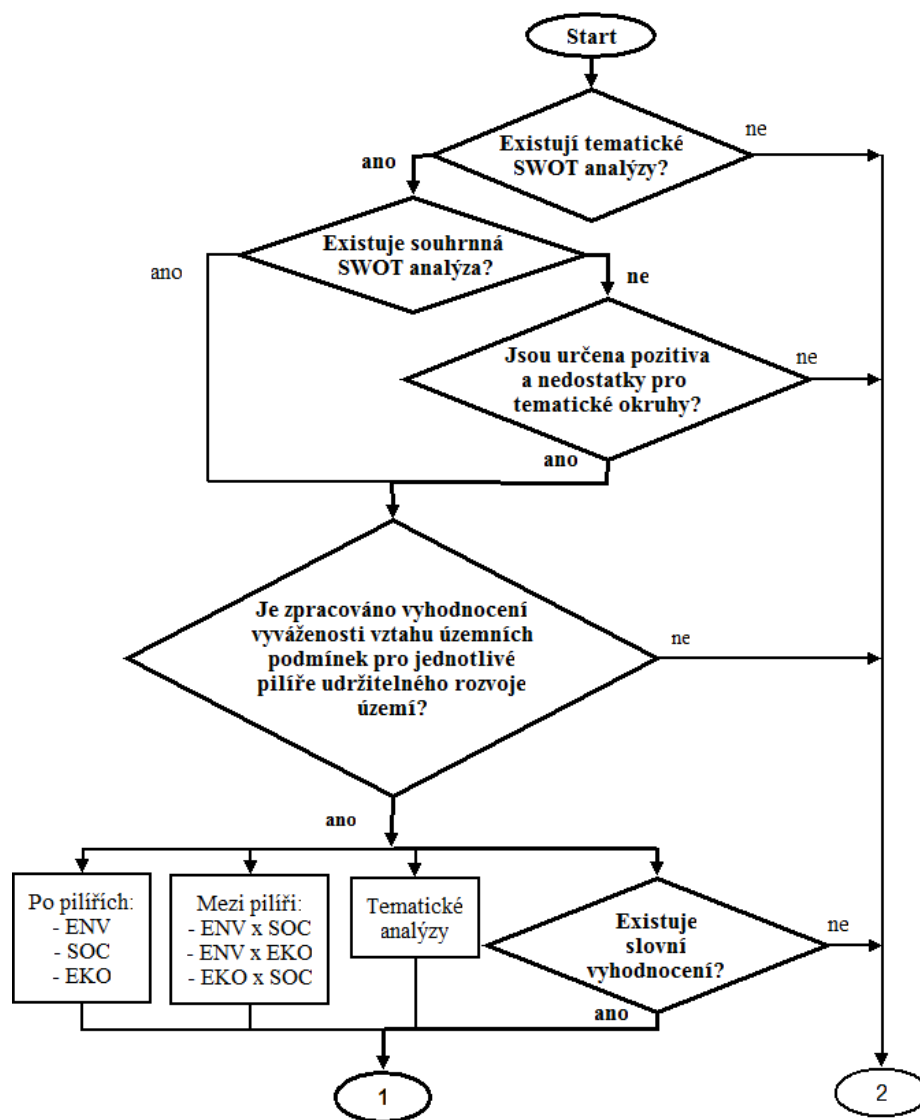
Souhrnné zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území vychází z hodnocení jednotlivých obcí. Jelikož se jedná o různé přístupy ke zpracování RURÚ, zpracovatelé ÚAP zde využili detailního propracování témat pomocí SWOT analýz pro jednotlivé obce ORP Moravské Budějovice. Zpracování RURÚ prochází všemi etapami vývojového diagramu, a proto lze určit provedení RURÚ za správné.

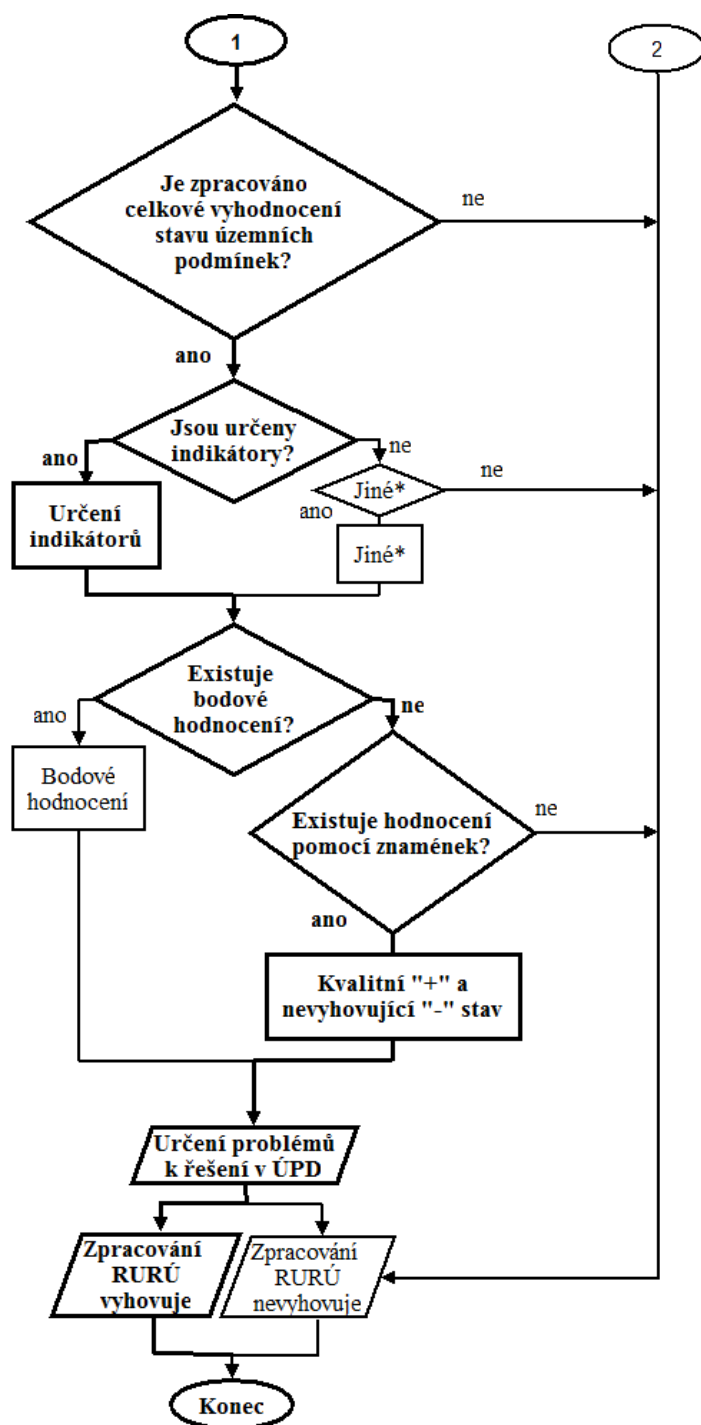
5.8 ORP Náměšť nad Oslavou

Tabulka 13: Základní charakteristika ORP Náměšť nad Oslavou

Rozloha v km²	211
Počet obyvatel (2009)	13 368
Počet obcí	28
Zpracovatel ÚAP	Urbanistické středisko Brno, s. r. o.
Použitá metodika RURÚ	Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“

Zdroj: upraveno podle ÚAP [16]

Obrázek 13: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Náměš' nad Oslavou

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území s uvedením jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb je zpracováno pro jednotlivé tematické okruhy, které jsou rozděleny do třech pilířů následovně. V prvním pilíři příroda se nachází horninové prostředí

a geologie, vodní režim, hygiena ŽP, ochrana přírody a krajiny, ZPF a PUPFL. Do dalšího pilíře společnost spadá dopravní infrastruktura, technická infrastruktura, občanské vybavení, veřejná prostranství, sociodemografické podmínky, bydlení a rekreace. Poslední tematický okruh nazývaný se hospodářské podmínky, je v pilíři hospodářství. Dále jsou u každého pilíře udržitelného rozvoje území určena pozitiva a nedostatky pro jednotlivé tematické okruhy. Vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost obyvatel území je vypracováno slovním popisem. Celkové vyhodnocení stavu územních podmínek je provedeno na základě kombinace přístupu. Nejdříve došlo k vyhodnocení jednotlivých obcí podle zvolených indikátorů, které pomohou nastavit stejnou srovnávací linii, a pak podle pilířů udržitelného rozvoje území, kde se souhrnný kvalitní stav územních podmínek označí znaménkem „+“, při nevyhovujícím stavu územních podmínek znaménkem „-“. Na základě souhrnu hodnocení územních podmínek se každá obec ORP Náměšť nad Oslavou zařadí do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území v rámci jednotlivých pilířů dle Metodického sdělení MMR ČR (uvedeného v kapitole 4. 4) včetně kartogramu. Následně došlo k určení problémů k řešení v ÚPD.

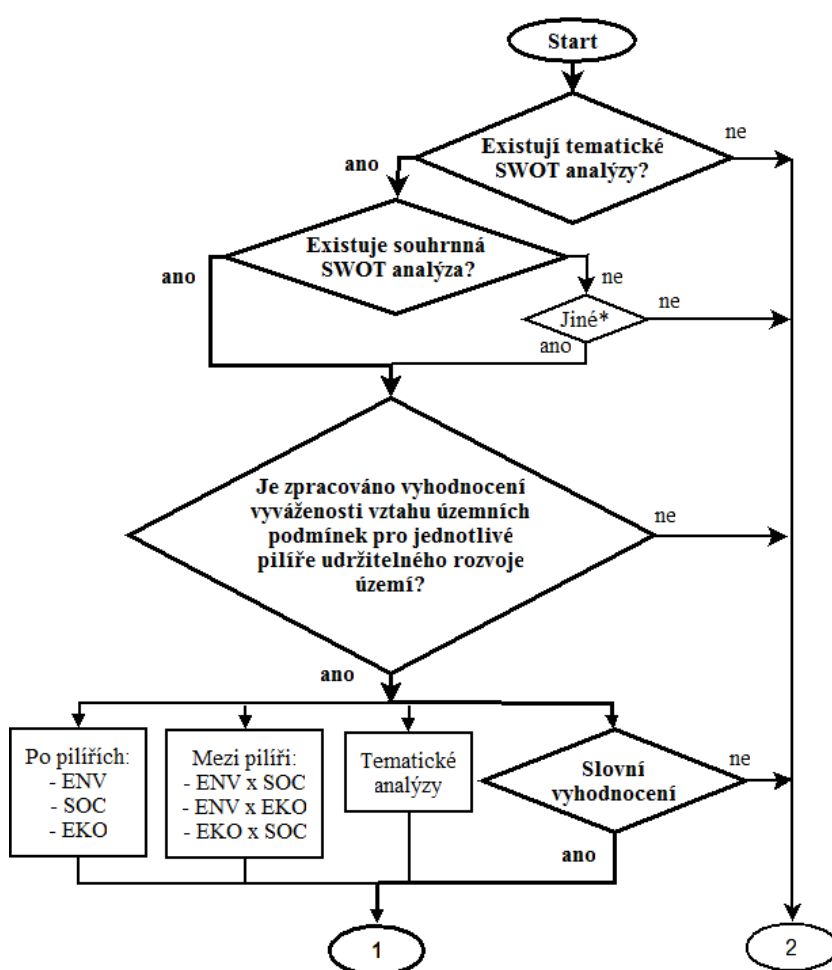
Zpracování RURÚ odpovídá všem etapám vytvořeného vývojového diagramu, a proto lze považovat zpracování za vyhovující.

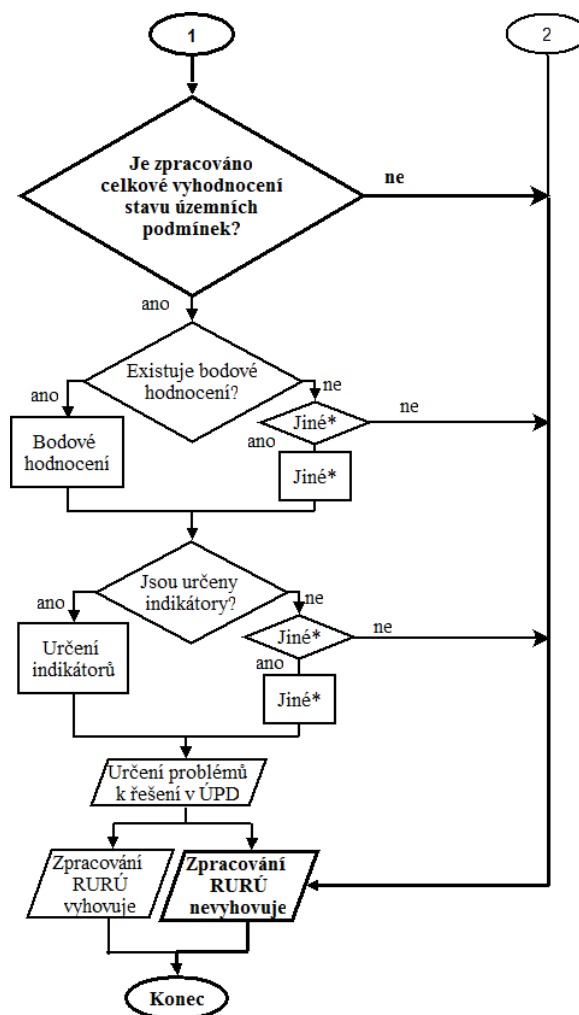
5.9 ORP Nové Město na Moravě

Tabulka 14: Základní charakteristika ORP Nové Město na Moravě

Rozloha v km²	293
Počet obyvatel (2010)	19 619
Počet obcí	30
Zpracovatel ÚAP	KNESL+KYNČL, s. r. o. (urbanistická a grafická část) HF Biz, s. r. o. (datová část, GIS)
Použitá metodika RURÚ	Vlastní metodika zpracování

Zdroj: upraveno podle ÚAP [16]

Obrázek 14: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Nové Město na Moravě

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Vlastní zpracování RURÚ začíná SWOT analýzami, které jsou zpracovány v tematickém členění. Dále dochází k začlenění jednotlivých témat do pilířů udržitelného rozvoje území. Kde horninové prostředí a geologie, vodní režim, hygiena ŽP, ochrana přírody a krajiny a ZPF a PUPFL jsou zařazeny do územních podmínek pro příznivé životní prostředí. Veřejná dopravní a technická infrastruktura, sociodemografické podmínky, bydlení a rekreace jsou v územních podmínkách pro soudržnost společenství obyvatel. V územních podmínkách pro hospodářský rozvoj jsou hospodářské podmínky. Vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje území je zpracováno pomocí tematických SWOT analýz. Touto částí končí celé zpracování RURÚ.

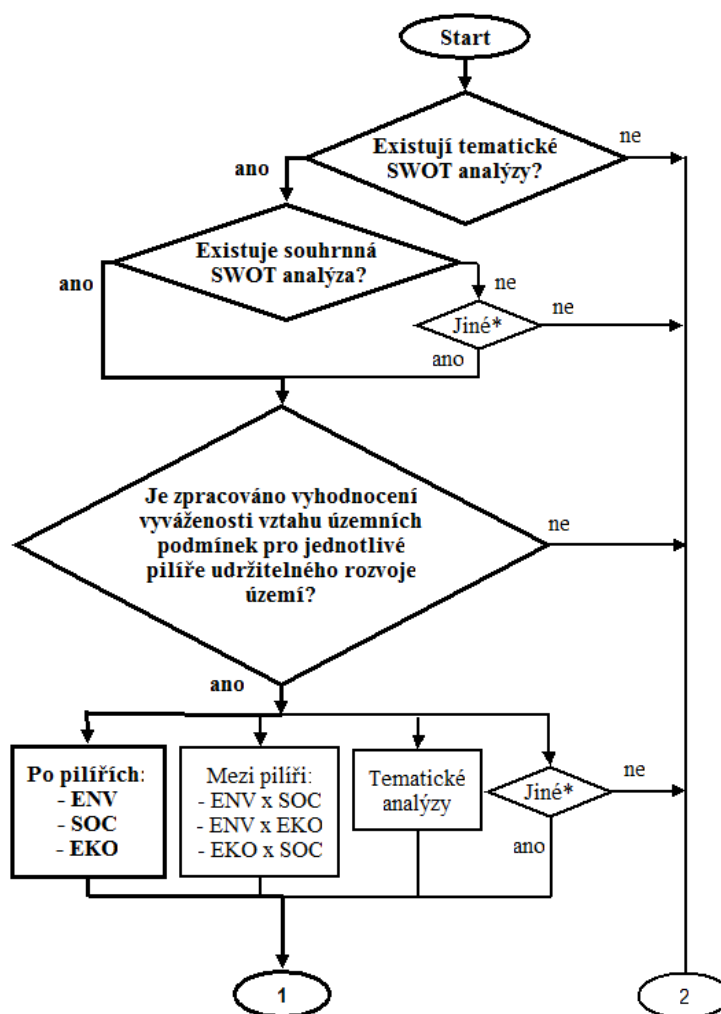
Na základě vývojového diagramu, zpracování RURÚ neprošlo všemi etapami, a proto lze konstatovat, že se jedná o nevyhovující výsledek.

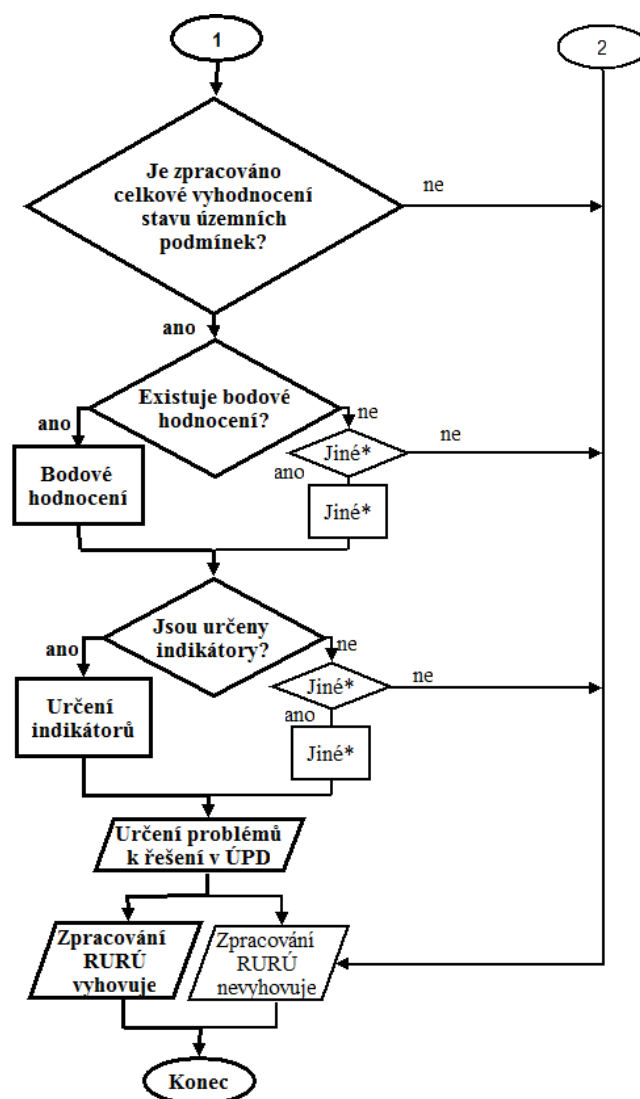
5.10 ORP Pacov

Tabulka 15: Základní charakteristika ORP Pacov

Rozloha v km²	235
Počet obyvatel (2009)	9 955
Počet obcí	24
Zpracovatel ÚAP	Městský úřad Pacov (2010) Institut regionálních informací, s. r. o. (2008)
Použitá metodika RURÚ	Modelové ověřování ÚAP Metodika pro postup úřadů územního plánování a krajských úřadů při pořizování ÚAP pro správní obvod ORP a pro území kraje Metodická pomůcka k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“ Vlastní metodika zpracování

Zdroj: upraveno podle ÚAP [18]

Obrázek 15: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Pacov

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Souhrnné zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území je zpracováno pomocí SWOT analýz v tematickém členění, které vychází z hodnocení jednotlivých obcí, při kterém byly stanoveny silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Výroky, které vyjadřují silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby, jsou stanoveny dvěma způsoby. Zjištěním samotné existence jevu a pak zjištěním, jestli indikátor určitého jevu nepřekročil expertně stanovenou hodnotu. Následuje souhrnná SWOT analýza pro celou ORP Pacov. Souhrn výroků SWOT analýzy slouží k vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území. U každého pilíře je posouzena míra úspěšnosti obce při získání kladných (pozitivních) nebo záporných

(negativních) výroků. Mezi pozitivní výroky patří silné stránky a příležitosti, do negativních se řadí slabé stránky a hrozby (ohrožení). Dílčí hodnocení je provedeno takto:

$K/Z > 1,5 \Rightarrow$ hodnocení „Velmi dobré“, počet bodů = 2

$K/Z \leq 1,5$ a zároveň $K/Z > 1,1 \Rightarrow$ hodnocení „Dobré“, počet bodů = 1

$K/Z \leq 1,1$ a zároveň $K/Z \geq 0,9 \Rightarrow$ hodnocení „Průměrné“, počet bodů = 0

$K/Z < 0,9$ a zároveň $K/Z \geq 0,5 \Rightarrow$ hodnocení „Špatné“, počet bodů = -1

$K/Z < 0,5 \Rightarrow$ hodnocení „Velmi špatné“, počet bodů = -2

kde

K je míra úspěšnosti při získávání kladných výroků

Z je míra úspěšnosti při získávání záporných výroků

Celkové hodnocení obce je dáno součtem bodů za jednotlivé části hodnocení, tedy obec může získat maximálně 6 bodů a minimálně – 6 bodů, (rozmezí je tedy 13 hodnot).

Na slovní hodnocení je těchto 13 hodnot převedeno následovně:

$SUMA > 3 \Rightarrow$ vyváženost „Velmi dobrá“,

$SUMA \leq 3$ a zároveň $SUMA > 1 \Rightarrow$ vyváženost „Dobrá“,

$SUMA \leq 1$ a zároveň $SUMA \geq -1 \Rightarrow$ vyváženost „Průměrná“,

$SUMA < -1$ a zároveň $SUMA \geq -3 \Rightarrow$ vyváženost „Špatná“,

$SUMA < -3 \Rightarrow$ vyváženost „Velmi špatná“.

kde

SUMA je bodový součet za všechny tři části vyhodnocení

Celkové vyhodnocení stavu územních podmínek je provedeno bodovým hodnocením pro každou obec za každý pilíř udržitelného rozvoje území. Vyhodnocení se určí jako souhrn územních podmínek. Pokud počet bodů je od (0) do (6) jedná se o dobrý stav, naopak za špatný stav se považuje škála od (-1) do (-6). Zároveň se pro každý pilíř udržitelného rozvoje území dobrý stav územních podmínek označí znaménkem „+“. Naopak špatný stav územních podmínek se označí znaménkem „-“. Tímto způsobem dojde k zařazení obcí do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území v rámci jednotlivých pilířů dle Metodického sdělení MMR ČR (uvedeného v kapitole 4.4) včetně kartogramu. Použité indikátory, které byly definovány v tematických SWOT analýzách slouží pro určení problémů k řešení v ÚPD.

Souhrnné zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území vychází z hodnocení jednotlivých obcí. Jelikož se jedná o různé přístupy ke zpracování RURÚ, zpracovatelé ÚAP

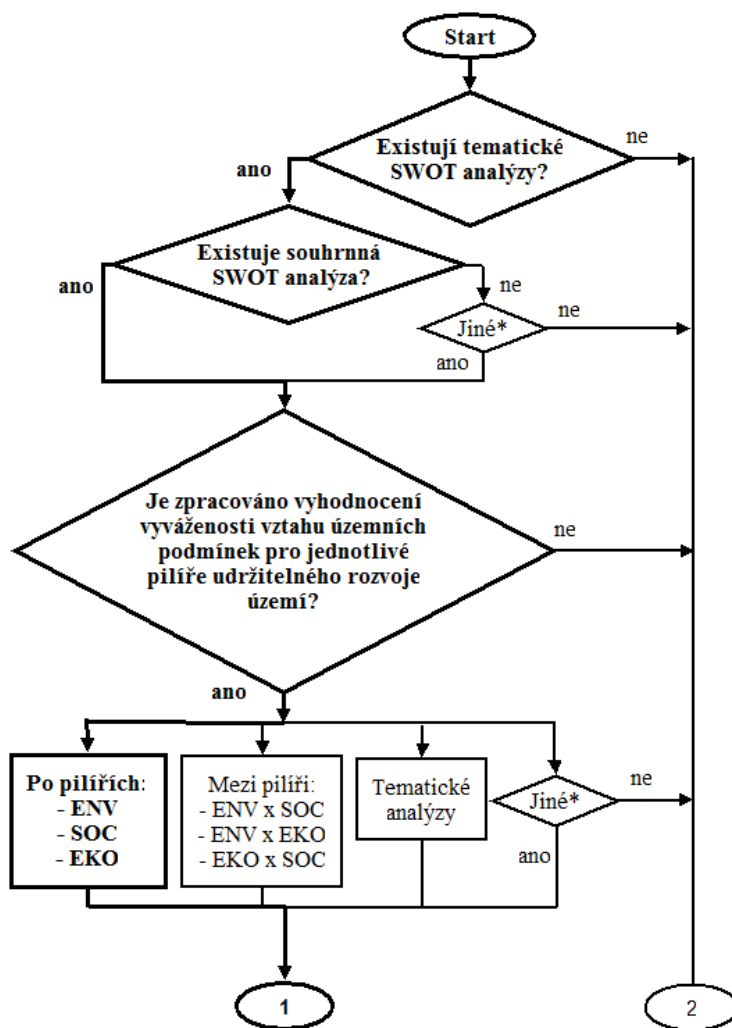
zde využili detailního zpracování témat pomocí SWOT analýz pro jednotlivé obce ORP Pacov. Zpracování RURÚ lze považovat za správně provedené, neboť se postupovalo shodně s vytvořeným vývojovým diagramem.

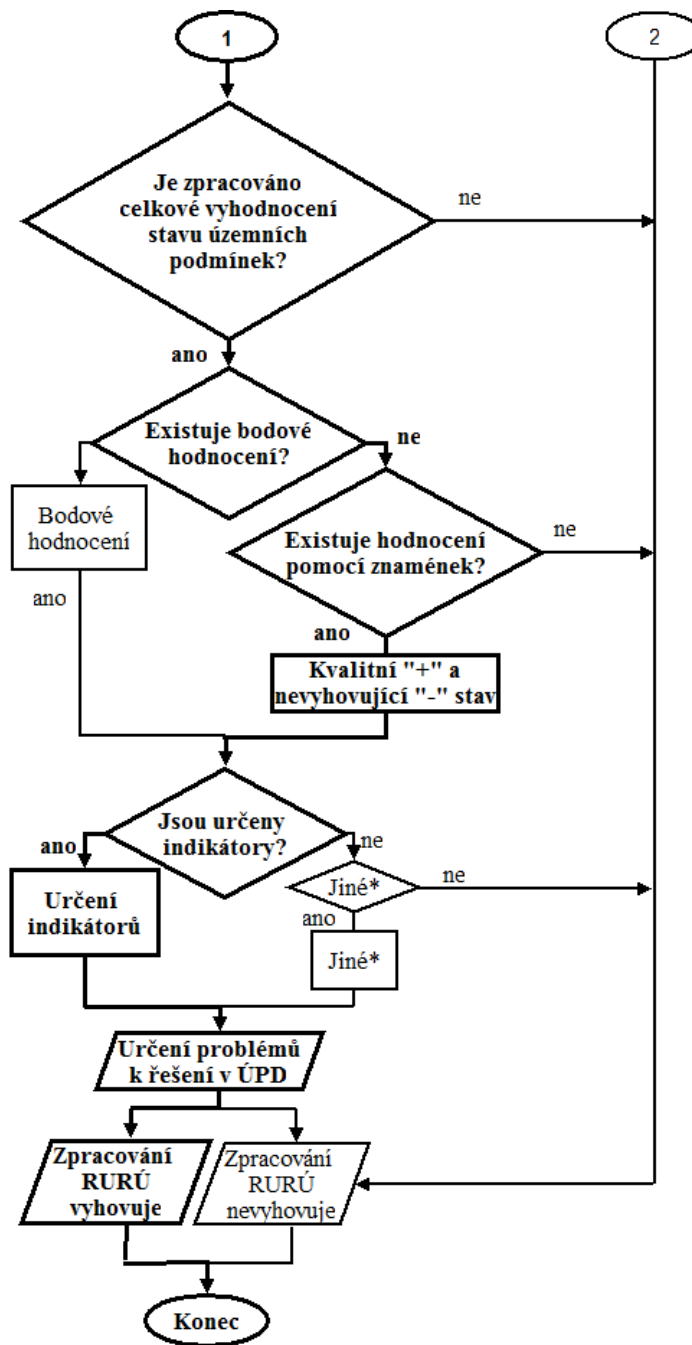
5.11 ORP Pelhřimov

Tabulka 16: Základní charakteristika ORP Pelhřimov

Rozloha v km²	827
Počet obyvatel (2009)	45 888
Počet obcí	71
Zpracovatel ÚAP	Městský úřad Pelhřimov (2010) Institut regionálních informací, s. r. o. (2008)
Použitá metodika RURÚ	Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“ Metodická pomůcka k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí Vlastní metodika zpracování

Zdroj: vlastní zpracování z ÚAP [16]

Obrázek 16: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Pelhřimov

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Souhrnné zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území je zpracováno pomocí SWOT analýz v tematickém členění, které vychází z hodnocení jednotlivých obcí, při kterém byly stanoveny silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Určení výroků, které vyjadřují silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby, je provedeno dvěma způsoby. Jednak zjištěním samotné existence jevu a jednak zjištěním, zda indikátor určitého jevu nepřekročil expertně stanovenou

hodnotu. Dále následuje souhrnná SWOT analýza pro celou ORP Pelhřimov. Souhrn výroků SWOT analýzy slouží k vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území. U každého pilíře je posouzena míra úspěšnosti obce při získání kladných (pozitivních) nebo záporných (negativních) výroků. Mezi pozitivní výroky patří silné stránky a příležitosti, do negativních se řadí slabé stránky a hrozby (ohrožení). Pokud je proveden rozdíl mezi součtem míry pozitivních jevů a míry negativních jevů, pak je dílčí hodnocení následující:

- hodnocení „Velmi dobré“ ⇒ počet bodů 5 včetně a více,
- hodnocení „Dobré“ ⇒ počet bodů 2 včetně až 4 včetně,
- hodnocení „Průměrné“ ⇒ počet bodů -1 včetně, 0, + 1 včetně,
- hodnocení „Špatné“ ⇒ počet bodů -2 včetně až -4 včetně,
- hodnocení „Velmi špatné“ ⇒ počet bodů -5 včetně a více.

Celkové vyhodnocení stavu územních podmínek vychází z Metodického sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“. Pro každý pilíř udržitelného rozvoje území se souhrnný kvalitní stav územních podmínek, a pokud bylo dílčí hodnocení velmi dobré, dobré a průměrné, označí znaménkem „+“. Naopak nevyhovující stav znaménkem „-“. Na základě souhrnu hodnocení územních podmínek se každá obec ORP Pelhřimov začlení do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území v rámci jednotlivých pilířů uvedené v kapitole 4. 4 včetně kartogramu. Na základě indikátorů, které byly použity v tematických SWOT analýzách, jsou určeny problémy k řešení v ÚPD.

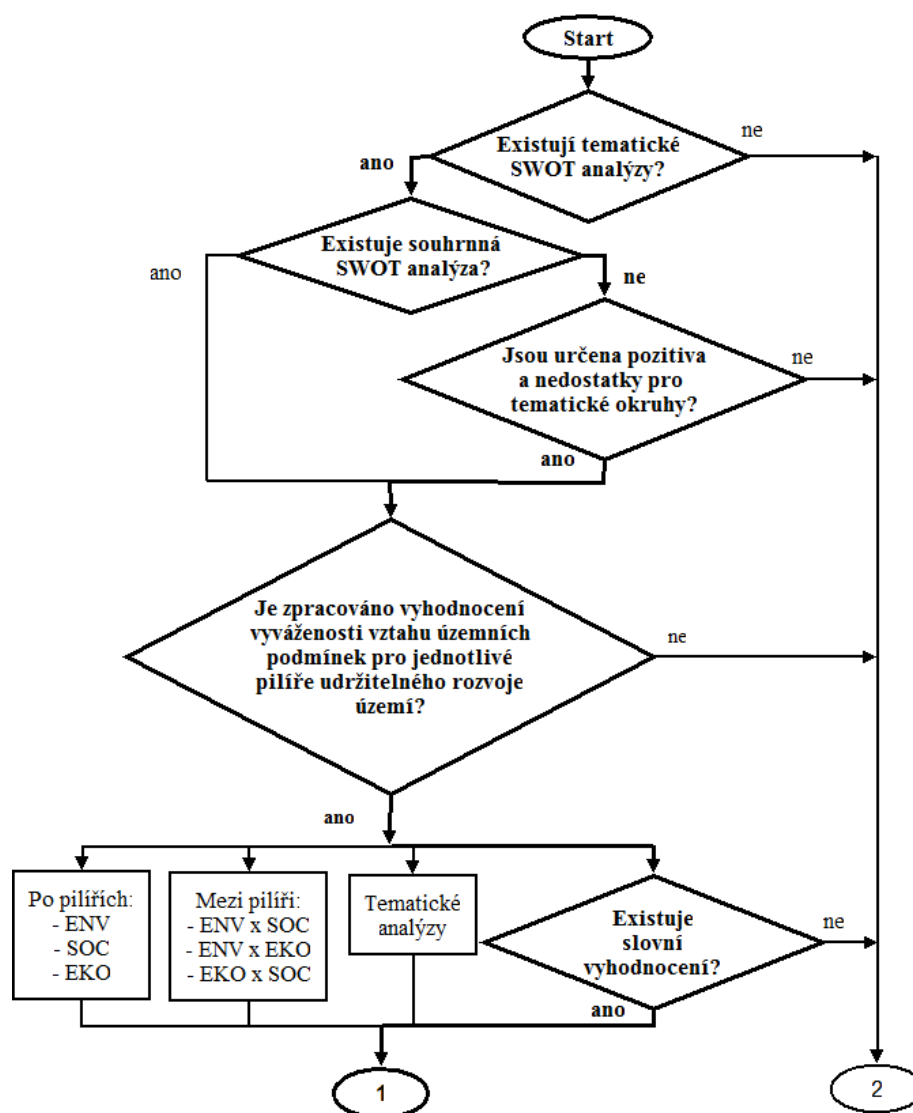
Souhrnné zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území vychází z hodnocení jednotlivých obcí. Jelikož se jedná o různé přístupy ke zpracování RURÚ, zpracovatelé ÚAP zde využili detailního propracování témat pomocí SWOT analýz pro jednotlivé obce ORP Pelhřimov. Zpracování RURÚ odpovídá vytvořenému vývojovému diagramu, lze ho tedy považovat za správně provedené.

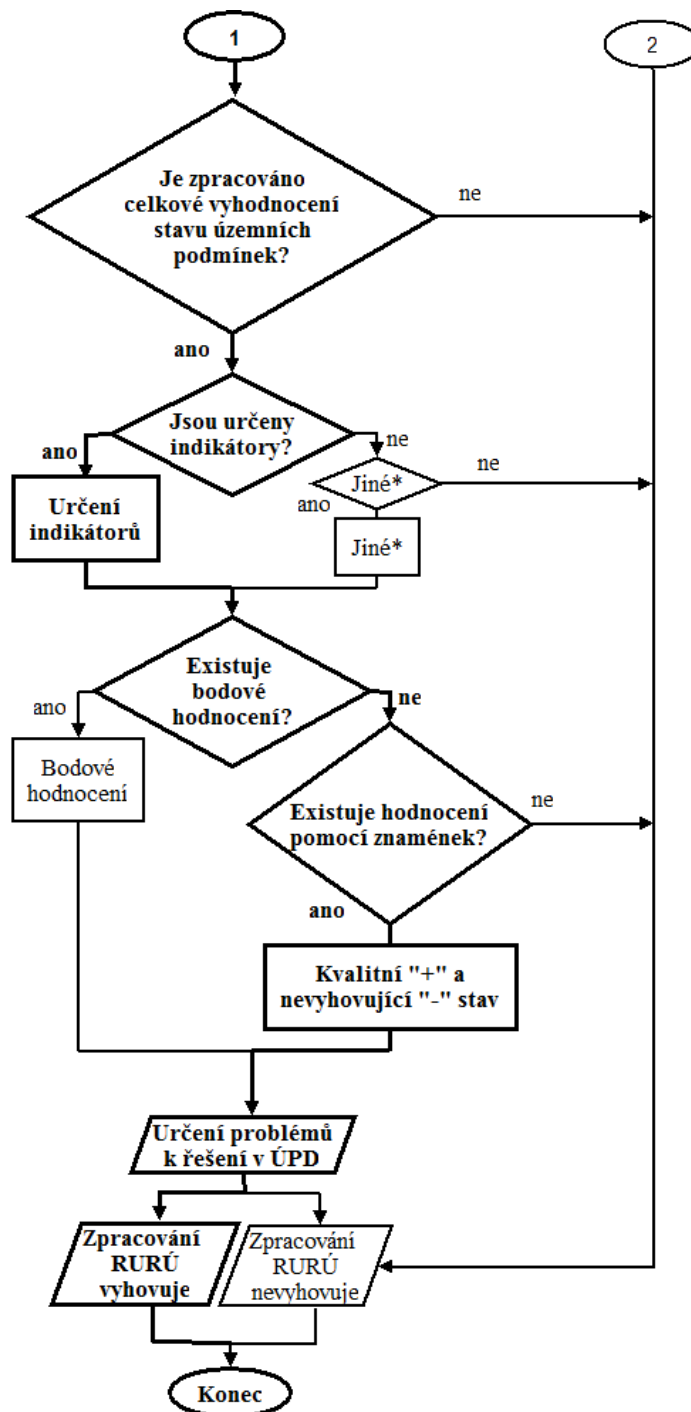
5.12 ORP Světlá nad Sázavou

Tabulka 17: Základní charakteristika ORP Světlá nad Sázavou

Rozloha v km²	290
Počet obyvatel (2009)	20 201
Počet obcí	32
Zpracovatel ÚAP	Urbanistické středisko Brno, s. r. o.
Použitá metodika RURÚ	Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“

Zdroj: vlastní zpracování z ÚAP [16]

Obrázek 17: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Světla nad Sázavou

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Pro jednotlivé tematické okruhy je zpracováno zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území s uvedením jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Témata jsou rozdělena do třech pilířů udržitelného rozvoje území. V pilíři příroda je horninové prostředí a geologie, vodní režim, hygiena ŽP, ochrana přírody a krajiny, ZPF a PUPFL. Dále do pilíře společnost je zařazena dopravní infrastruktura, technická infrastruktura, občanské vybavení,

veřejná prostranství, sociodemografické podmínky, bydlení a rekreace. V pilíři hospodářství jsou hospodářské podmínky. U každého tématu kromě SWOT analýzy jsou určeny problémy k řešení. Dále jsou u každého pilíře udržitelného rozvoje území určeny nedostatky a pozitiva pro jednotlivé tematické okruhy. Vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost obyvatel území je vyjádřeno slovním popisem. Celkové vyhodnocení stavu územních podmínek pro jednotlivé obce ORP Světlá nad Sázavou bylo zpracováno na základě kombinace přístupu. Nejdříve podle zvolených indikátorů, které pomohou nastavit stejnou srovnávací linii, a pak podle pilířů udržitelného rozvoje území, kde se souhrnný kvalitní stav územních podmínek označí znaménkem „+“, při nevyhovujícím stavu územních podmínek znaménkem „-“. Na základě souhrnu hodnocení územních podmínek se každá obec ORP Náměšť nad Oslavou zařadí do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území v rámci jednotlivých pilířů dle Metodického sdělení MMR ČR (uvedeného v kapitole 4. 4) včetně kartogramu. Následně došlo k určení problémů k řešení v ÚPD, které vychází z tematických SWOT analýz.

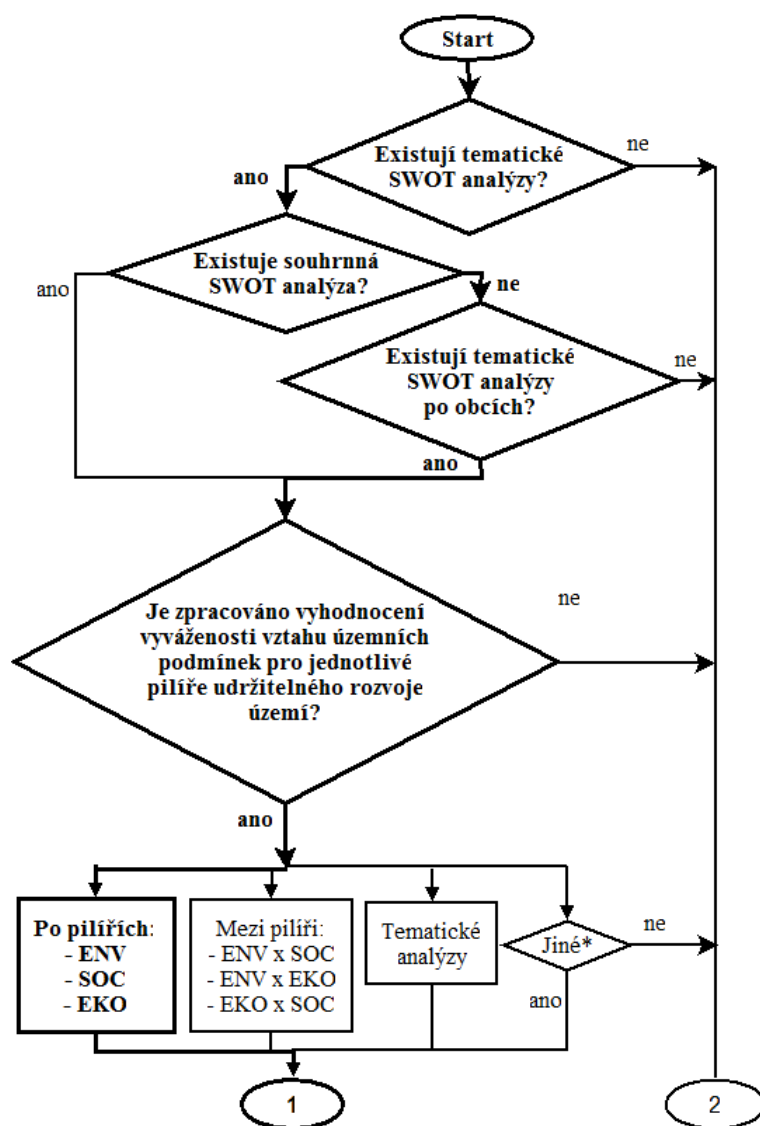
Zpracování RURÚ prochází všemi etapami vytvořeného vývojového diagramu, a proto lze vyhodnotit toto zpracování za vyhovující.

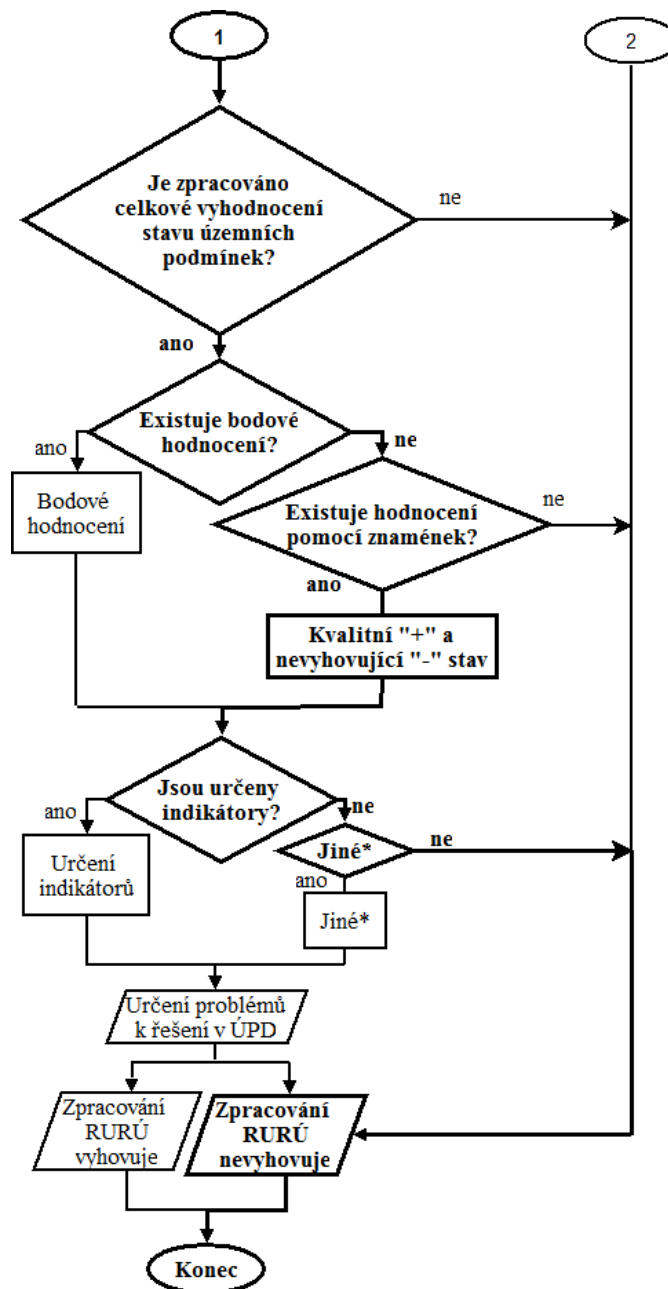
5.13 ORP Telč

Tabulka 18: Základní charakteristika ORP Telč

Rozloha v km²	291
Počet obyvatel (2010)	13 490
Počet obcí	45
Zpracovatel ÚAP	Městský úřad Telč
Použitá metodika RURÚ	Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“

Zdroj: vlastní zpracování z ÚAP [16]

Obrázek 18: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Telč

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území s uvedením jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb je zpracováno pro pilíře udržitelného rozvoje území. V pilíři příroda je charakterizováno horninové prostředí a geologie, vodní režim, hygiena ŽP, ochrana přírody a krajiny, ZPF a PUPFL, veřejná dopravní a technická infrastruktura. Následně v pilíři společnost jsou sociodemografické podmínky, bydlení a občanské vybavení a rekreace. Hospodářské podmínky jsou v posledním pilíři hospodářství. Potom následují tematické SWOT analýzy po jednotlivých obcích ORP Telč. Vyhodnocení vyváženosti vztahu územních

podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost obyvatel v území je zpracováno po pilířích, kde souhrnný kvalitní stav územních podmínek se označí znaménkem „+“, naopak nevyhovující stav územních podmínek znaménkem „-“. Celkové vyhodnocení stavu územních podmínek je provedeno jako souhrn hodnocení územních podmínek, kde se každá obec ORP Telč zařadí do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území v rámci jednotlivých pilířů dle Metodického sdělení MMR ČR (uvedeného v kapitole 4. 4) včetně kartogramu. Dále neexistuje žádná věcná návaznost na určení problémů k řešení v ÚPD.

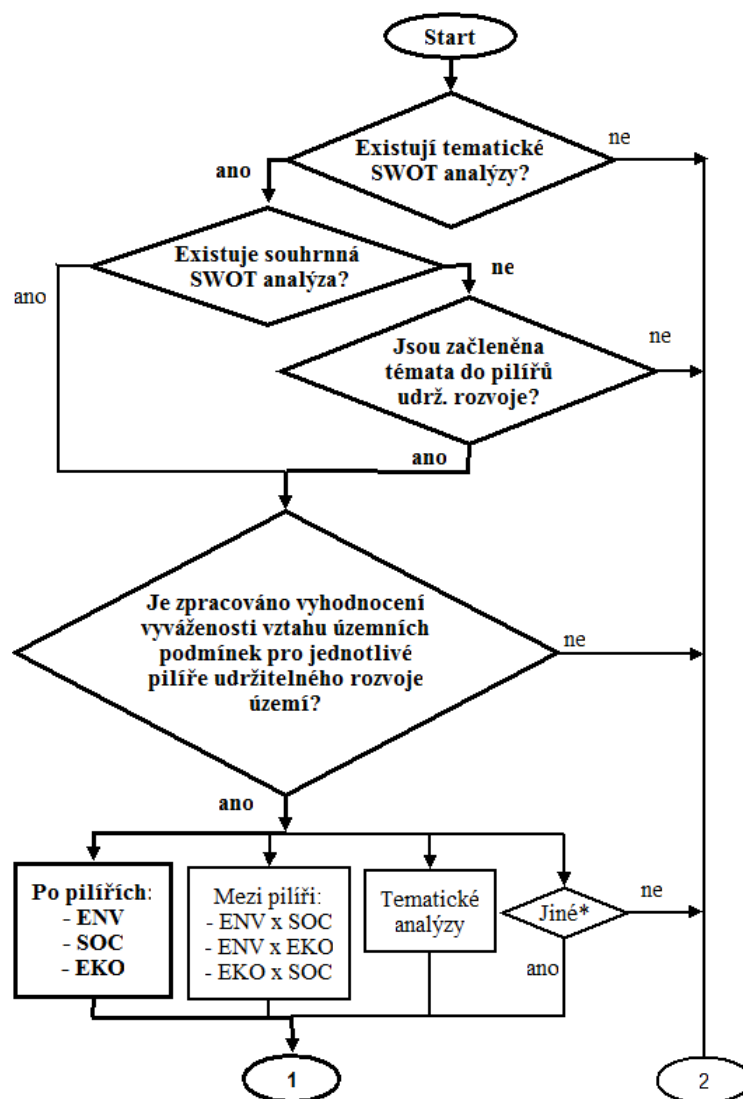
Jelikož se jedná o malé území ORP Telč, je provedeno detailní zpracování tematických SWOT analýz pro každou obec. Pro rozsáhlá území ORP by bylo toto zpracování velmi pracné. Podle vývojového diagramu však chybí věcná návaznost na určení problémů k řešení v ÚPD, proto zpracování RURÚ nevyhovuje.

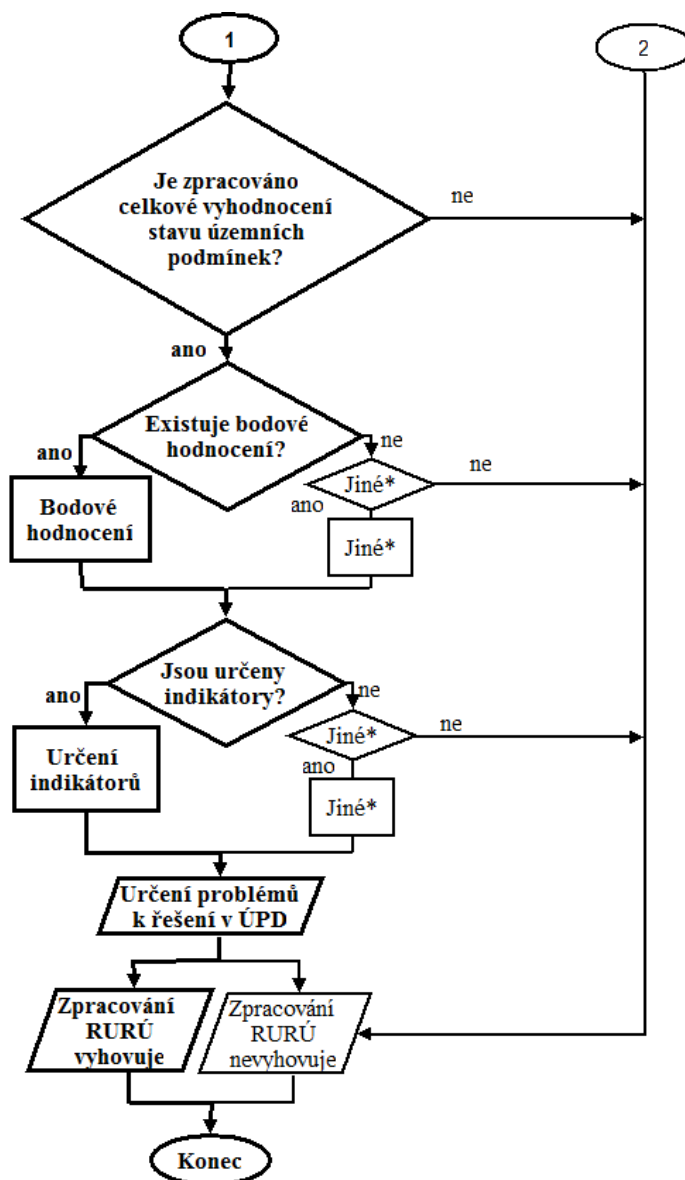
5.14 ORP Třebíč

Tabulka 19: Základní charakteristika ORP Třebíč

Rozloha v km²	838
Počet obyvatel (2009)	76 163
Počet obcí	93
Zpracovatel ÚAP	EKOTOXA, s. r. o.
Použitá metodika RURÚ	Metodická pomůcka k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“ Vlastní metodika vyhodnocení udržitelnosti území pomocí navržené sady indikátorů v určené škále pro zadaná témata

Zdroj: vlastní zpracování z ÚAP [16]

Obrázek 19: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Třebíč

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území je zpracováno v tematickém členění s určením silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Součástí každého tématu je, kromě SWOT analýzy, také hodnocení indikátorů a určení problémů k řešení v rámci ÚPD. Témata se nezaměřují pouze na standardní popis území, ale především na zpracování podkladových dat jednotlivých indikátorů a jejich vyhodnocení. Byla stanovena sada indikátorů, která nemůže a ani se nesnaží popsat komplexně reálný stav/vývoj území v celém jeho rozsahu. Jde o vybrání hlavních oblastí, které charakterizují stav/vývoj v jednotlivých pilířích udržitelného rozvoje území. Na základě (nejen) těchto indikátorů byly v řešených

tématech identifikovány především problematické oblasti. Použití metodiky indikátorů navíc umožňuje porovnat jednotlivé obce ORP Třebíč mezi sebou a v některých případech i s hodnotou pro vyšší územní celek. Dále byla témata (resp. indikátory daných témat) rozdělena do pilířů udržitelného rozvoje území za účelem vyhodnocení vyváženosti jednotlivých pilířů. Některá témata nelze jednoznačně zařadit do jednoho pilíře, a proto jsou zahrnuta ve více pilířích. Do environmentálního pilíře tedy byla zařazena témata horninové prostředí a geologie, vodní režim, hygiena ŽP, ochrana přírody a krajiny a ZPF a PUPFL. V ekonomickém pilíři jsou hospodářské podmínky, veřejná dopravní a technická infrastruktura, bydlení a rekreace. V posledním sociodemografickém pilíři je veřejná dopravní a technická infrastruktura, sociodemografické podmínky, bydlení a rekreace. Pro samotné vyhodnocení vyváženosti jednotlivých pilířů bylo použito pětibodového systému od -2 až po +2. Součet všech bodů za všechny indikátory daného pilíře však ještě nereprezentuje sílu a stav daného pilíře, neboť lze použít v každém pilíři různý počet indikátorů, a proto bylo potřeba eliminovat rozdíly v počtu použitých indikátorů v jednotlivých pilířích, a to pomocí přepočtového koeficientu. Přepočtový koeficient pro každý pilíř byl vytvořen vydělením 100 bodů, stanovených jako základní hodnota pro výpočet koeficientu, maximálním počtem bodů, které může daný pilíř získat. Vynásobením přepočtového koeficientu a součtu bodů dosažených v jednotlivých pilířích vznikla bodová hodnota, kterou je možné použít pro posouzení vyváženosti pilířů v jednotlivých obcích. Vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek bylo tedy provedeno po pilířích. Celkové vyhodnocení stavu územních podmínek bylo stanoveno pomocí bodového hodnocení. Na základě kladného nebo záporného znaménka u této bodové hodnoty byly obce zařazeny do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území v rámci jednotlivých pilířů dle Metodického sdělení MMR ČR (uvedeného v kapitole 4. 4) včetně kartogramu. U neutrálního hodnocení pilíře (0 bodů) byla obec ohodnocena subjektivně. Zjištěné problémy, které byly uvedeny u jednotlivých témat, jsou určeny k řešení v rámci ÚPD.

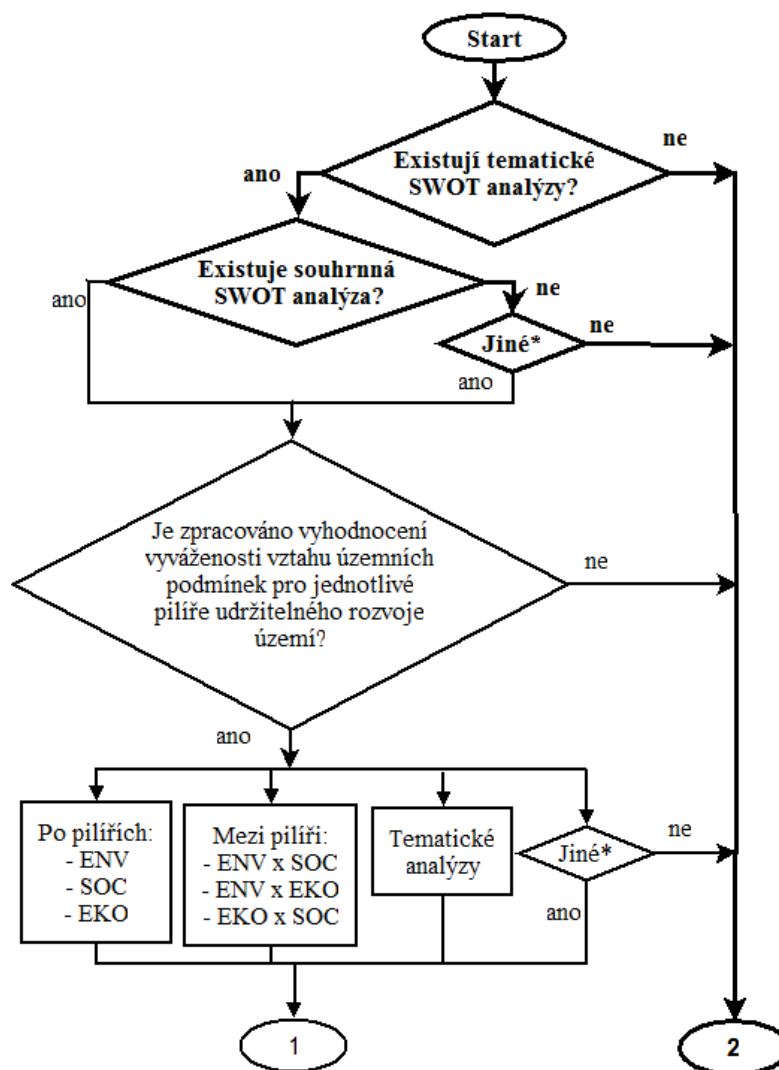
Lze tedy konstatovat, že vyhodnocení zpracování RURÚ je správně provedeno a plně odpovídá vytvořenému vývojovému diagramu.

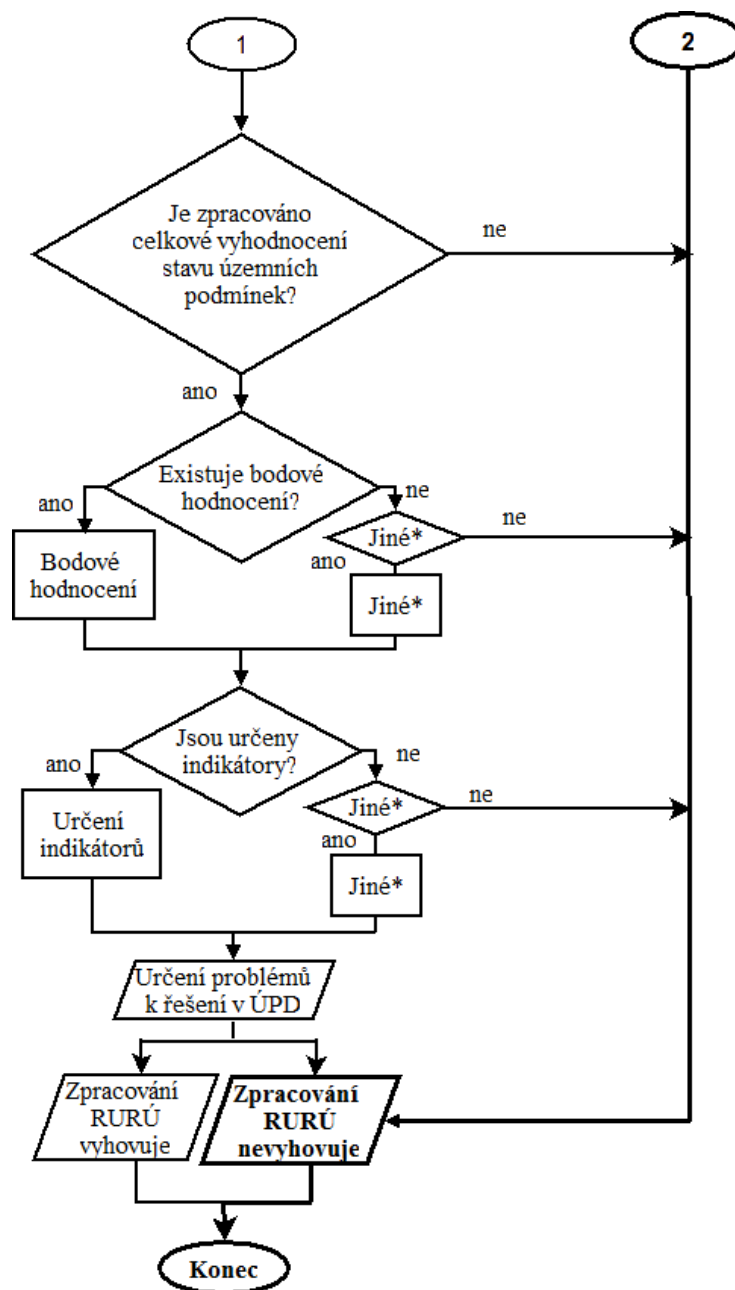
5.15 ORP Velké Meziříčí

Tabulka 20: Základní charakteristika ORP Velké Meziříčí

Rozloha v km²	473
Počet obyvatel (2009)	35 686
Počet obcí	57
Zpracovatel ÚAP	Městský úřad Velké Meziříčí
Použitá metodika RURÚ	Vlastní metodika zpracování

Zdroj: vlastní zpracování z ÚAP[16]

Obrázek 20: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Velké Meziříčí

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Zpracování RURÚ zahrnuje zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území s uvedením jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb v tematickém členění. U každého tématu jsou kromě SWOT analýzy určeny problémy k řešení.

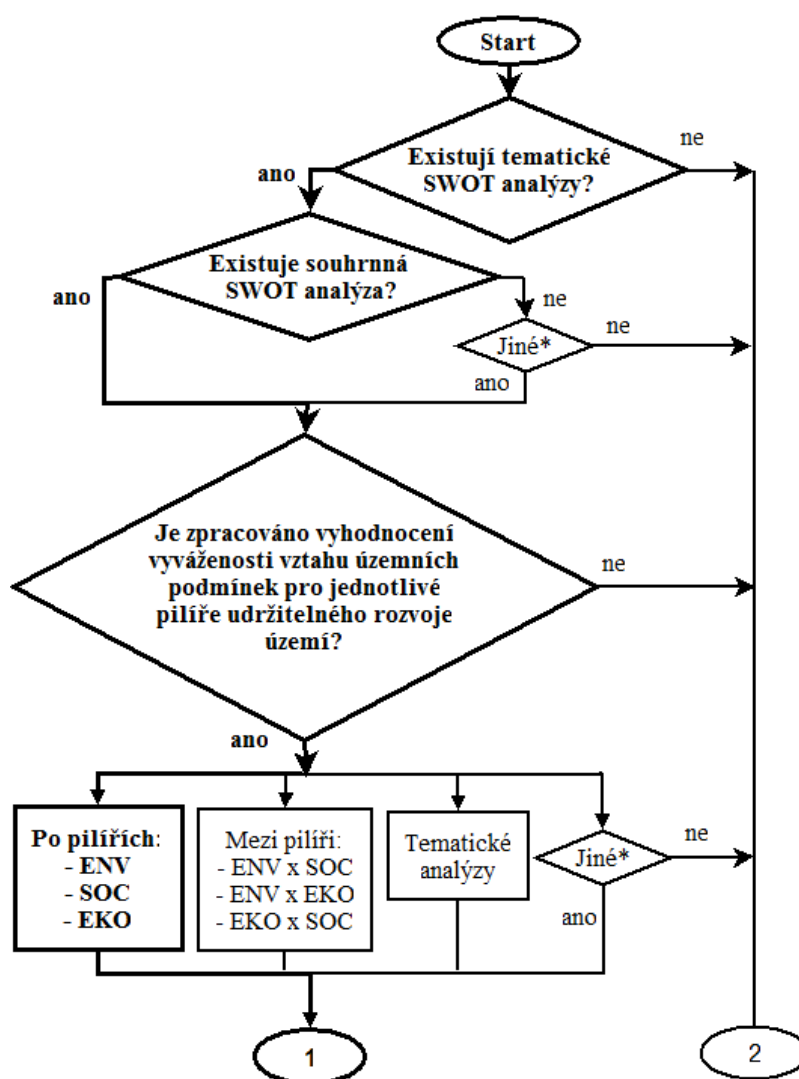
Dále zde chybí jakákoliv věcná provázanost s vyhodnocením vyváženosti vztahu územních podmínek pro jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje území. Podle vývojového diagramu lze považovat toto zpracování RURÚ za nevyhovující.

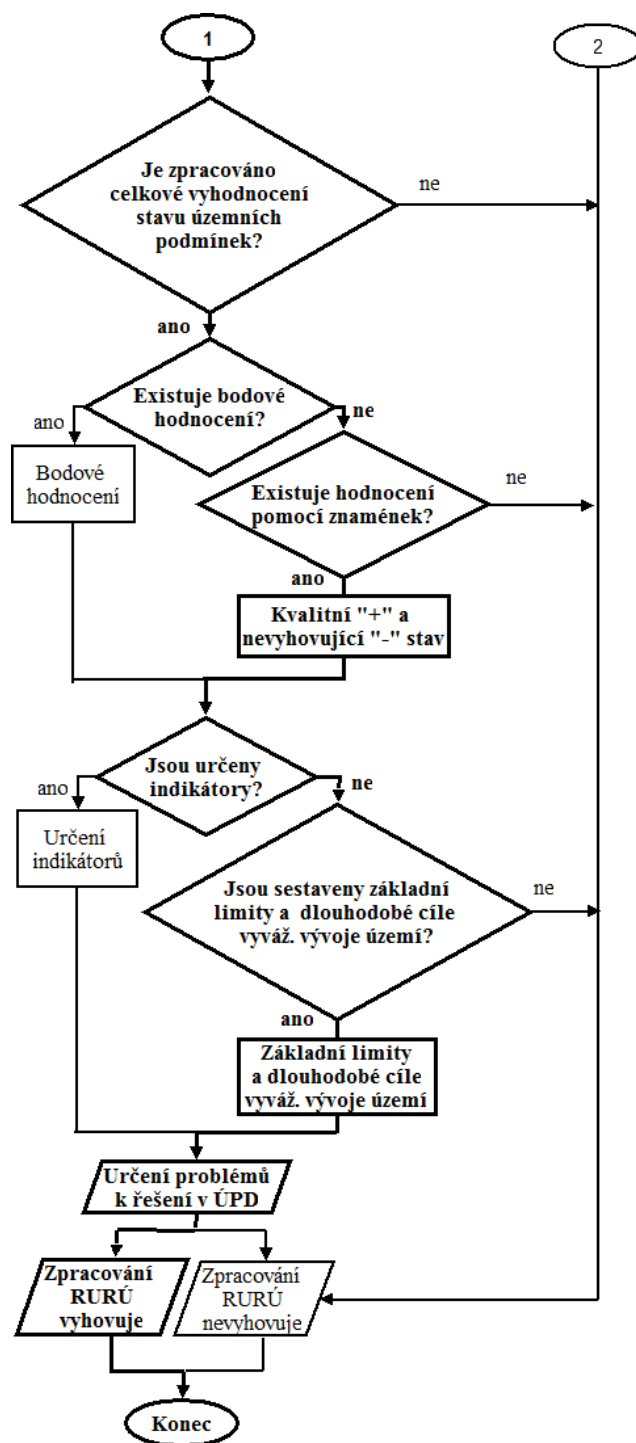
5.16 ORP Žďár nad Sázavou

Tabulka 21: Základní charakteristika ORP Žďár nad Sázavou

Rozloha v km²	464
Počet obyvatel (2009)	44 035
Počet obcí	48
Zpracovatel ÚAP	Studio P (Ing. Marie Psotová)
Použitá metodika RURÚ	Metodická pomůcka k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“

Zdroj: vlastní zpracování z ÚAP [16]

Obrázek 21: Vývojový diagram vyhodnocení a zpracování RURÚ ORP Žďár nad Sázavou

Zdroj: vlastní zpracování

* Vyžaduje zvláštní popis a expertní zvážení adekvátnosti.

Vyhodnocení zpracování RURÚ

Zjištění udržitelného rozvoje území je provedeno pomocí SWOT analýz v tematickém členění. ÚAP jsou doplněny o kvantitativní ukazatele. Tyto indikátory by měly sloužit pro sledování vývojových trendů v pozorovaném území v dalších úplných aktualizacích ÚAP. Indikátory jsou pouze doplňkem k výstupům analýzy SWOT a vycházejí z Metodické

pomůcky k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí. Dále následuje souhrnná SWOT analýza pro základní pilíře trvale udržitelného rozvoje. Pro vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území byly vybrány z každé sledované oblasti nejdůležitější identifikátory, které charakterizují zájmové území. Hodnota území každé obce ORP Žďár nad Sázavou může být kladná (+), kdy území obce má vysokou hodnotu z hlediska sledovaného identifikátoru, naopak hodnota území může být označeno záporně (-), což vyjadřuje omezení nebo nevhodné podmínky z pohledu sledovaného identifikátoru. Celkové vyhodnocení stavu územních podmínek se určí sečtením hodnot území (znamének). Každá obec byla zařazena do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území v rámci jednotlivých pilířů dle Metodického sdělení MMR ČR (uvedeného v kapitole 4. 4) včetně kartogramu. Z provedených SWOT analýz byly dále sestaveny základní limity a dlouhodobé cíle vyváženého vývoje území. Následuje určení problémů k řešení v ÚPD.

Zpracování RURÚ prošlo všemi kroky vytvořeného vývojového diagramu, a proto lze konstatovat, že se jedná o správné zpracování RURÚ.

6 VYHODNOCENÍ

Na základě vytvořeného vývojového diagramu bylo provedeno vyhodnocení zpracování RURÚ všech ORP kraje Vysočina. V předchozí kapitole byly blíže charakterizovány a vyhodnoceny jednotlivé ORP. Z výsledků vyplývá, že celkově správně zpracovaných RURÚ v celém kraji Vysočina je devět. Jedná se o Bystřici nad Pernštejnem, Humpolec, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Pacov, Pelhřimov, Světlou nad Sázavou, Třebíč a Žďár nad Sázavou. U zbylých šesti ORP nastal vždy problém s provedením zpracování RURÚ, které plně nevyhovovalo vývojovému diagramu, a proto lze považovat tato zpracovaná RURÚ za nesprávně provedená. U Havlíčkova Brodu a Telče chybí věcná návaznost k určení problémů k řešení v ÚPD. ORP Chotěboř a Nové Město na Moravě postrádají celkové vyhodnocení stavu územních podmínek, které je zásadní. Dále u Jihlavy a Velkého Meziříčí zpracovatelé ÚAP neprovedli jakoukoliv návaznost k vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje území.

Zároveň je potřeba zhodnotit využití obecných metodik v kraji Vysočina. Přehled využitých metodik je vždy uveden v základní tabulce charakterizující danou ORP. Za nejvíce využívanou metodiku lze považovat Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“. Tato metodika byla celkem využita v jedenácti ÚAP, kde převážně sloužila k určení kvalitního či nevyhovujícího stavu územních podmínek pro jednotlivý pilíř udržitelného rozvoje území a na základě souhrnu těchto hodnocení územních podmínek došlo k zařazení jednotlivých obcí do kategorie podle tabulky vyhodnocení stavu území uvedené v kapitole 4. 4 včetně kartogramu. Dále byla nejvíce používaná Metodická pomůcka k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí, která byla využita v šesti ÚAP. ORP Pacov jako jediná dále čerpala z metodiky Modelové ověřování ÚAP a spolu s ORP Jihlava dále použili Metodiku pro postup úřadů územního plánování a krajských úřadů při pořizování ÚAP pro správní obvod ORP a pro území kraje. Zpracovatelé ÚAP ORP Chotěboř, Nové Město na Moravě a Velké Meziříčí využili vlastní metodiky zpracování RURÚ, což v konečném vyhodnocení vedlo k nevyhovujícímu výsledku. Naopak například ORP Moravské Budějovice, Pacov, Pelhřimov a Třebíč využili možnosti použít vlastní metodiku zpracování, kterou kombinovali s metodikami v kapitolách 4.3 a 4.4 a zpracování RURÚ lze považovat za vyhovující.

Je celkem logické, že různí zpracovatelé přistoupili ke zpracování rozboru jiným způsobem, neboť neexistuje žádná obecně přijatelná metodika, která by byla dána zákonem.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo **zhodnotit přístupy k hodnocení RURÚ a navrhnout obecně přijatelnou metodiku pro toto hodnocení**. Metodika byla zpracována ve formě algoritmu, který byl vytvořen na základě požadavků vyplývajících ze stavebního zákona a související vyhlášky. Pro popis výpočetních algoritmů jsou vyvinuty algoritmické jazyky, mezi které mimo jiné patří i vývojový diagram, který byl použit v této práci. Vývojový diagram je tvořen přesně definovanými grafickými značkami, které jsou doplněny slovním popisem. Vytvořený vývojový diagram obsahuje etapy, podle kterých by měli zpracovatelé RURÚ postupovat. Základním stavebním kamenem pro zpracování RURÚ jsou tematické SWOT analýzy. Dále následuje věcná provázanost pro následné vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé ŽP, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území. Pak je potřeba zpracovat celkové vyhodnocení stavu územních podmínek. Před samotným určením problémů k řešení v ÚPD je nutné vypracovat návaznost, např. ve formě indikátorů. Na základě sestaveného algoritmu bylo možné ověřit správnost a úplnost zpracování RURÚ každé ORP kraje Vysočina.

V úvodu diplomové práce byly stanoveny jako dílčí cíle následující výzkumné otázky:

Existuje obecné doporučení pro zpracování RURÚ?

V současné době existuje několik metodik, které se zabývají zpracováním RURÚ a jeho aktualizací v ÚAP obcí. Jedná se o Modelové ověřování ÚAP, Metodiku vyhodnocování udržitelného využití území, Metodickou pomůcku k aktualizaci RURÚ v ÚAP obcí a dále o Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“. Nicméně v důsledku neexistence jednotné metodiky jak RURÚ zpracovávat, je víceméně na každém zpracovateli, jak k této problematice přistoupí, a proto jsou vykazovány značné rozdíly v metodách i výsledcích zpracování RURÚ.

Jaké bylo využití obecných metodik v praxi na příkladu kraje Vysočina?

Přehled použitých metodik byl vždy uveden v úvodní tabulce charakterizující danou ORP. Za nejvíce využívanou metodiku lze považovat Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části „RURÚ“, která byla celkem použita v jedenácti ÚAP. Někteří zpracovatelé ÚAP využili vlastní metodiky zpracování RURÚ a jiní zase zkombinovali vlastní metodiky s již existujícími.

Co by mělo RURÚ obsahovat?

Pro ověření správnosti a úplnosti zpracování RURÚ, byl využit vytvořený algoritmus – vývojový diagram. Vývojový diagram byl aplikován na každé zpracování RURÚ ORP kraje Vysočina a bylo zjištěno, zda toto zpracování je vyhovující či nevyhovující. Z výsledků vyplývá, že správně zpracovaných RURÚ v celém kraji Vysočina je devět. U zbylých šesti ORP nastal problém se zpracováním RURÚ, které neodpovídalo vytvořenému vývojovému diagramu, a proto lze považovat tato zpracování rozboru za nevyhovující. Z důvodu neexistence jednotné obecně přijatelné metodiky lze předpokládat, že zpracovatelé ÚAP přistupují ke zpracování rozboru odlišným způsobem, a proto dochází ke značným rozdílům jak v metodách, tak i ve výsledcích zpracování RURÚ.

Z vytvořeného vývojového diagramu tedy vyplývá, jakým způsobem by měli zpracovatelé ÚAP postupovat při zpracovávání RURÚ pro jednotlivé ORP, aby zjištěné výsledky byly porovnatelné mezi jednotlivými ORP.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Česká informační agentura životního prostředí. *Místní Agenda 21* [online]. [cit. 2011-11-19]. Dostupné z: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFGSI0KM](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFGSI0KM)>.
- [2] Česká informační agentura životního prostředí. *Udržitelný rozvoj* [online]. [cit. 2011-11-20]. Dostupné z: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHV0HSB](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHV0HSB)>.
- [3] Česká informační agentura životního prostředí. *Udržitelný rozvoj, teoretická východiska* [online]. [cit. 2011-11-19]. Dostupné z: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHV0HSB/\\$FILE/tur.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHV0HSB/$FILE/tur.pdf)>.
- [4] Český statistický úřad. *Administrativní mapa kraje - SO ORP* [online]. 2011 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/mapy_kraj>.
- [5] Krajinná ekologie [online]. [cit. 2011-11-20]. Dostupné z: <<http://www.uake.cz/frvs1269/index.html>>.
- [6] MAIER, K. *Integrovaný operační program: Metodická pomůcka k aktualizaci rozboru udržitelného rozvoje území v ÚAP obcí* [online]. 2009 [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/publikace/uur/2009/2009-05/30_IOP.pdf>.
- [7] MAIER, K.; ČTYROKÝ, J.; VOREL, J.; FRANKE, D. *Územní plánování a udržitelný rozvoj*. 1. vydání. Praha, ABF – nakladatelství ARCH, 2008. 100 s. ISBN 978-80-86905-47-1.
- [8] *Metodické sdělení odboru územního plánování MMR k aktualizaci ÚAP, části "RURÚ"* [online]. 2010 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <<http://www.uur.cz/images/konzultacnistedisko/MethodickeNavody/UAP/MethodSdeleniOUP-RURU.pdf>>.
- [9] MEZŘICKÝ, V. *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 208 s. ISBN 80-7367-003-8.
- [10] Ministerstvo financí České republiky. *Udržitelný rozvoj* [online]. 2005 [cit. 2011-11-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/udrzitelny_rozvoj.html>.
- [11] *Modelové ověřování ÚAP* [online]. 2005 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=8af06390-fb93-4480-bc59-d2ed549acd48>>.
- [12] MOLDAN, B. *Ekologická dimenze udržitelného rozvoje*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2001. 102 s. ISBN 80-246-0246-6.

- [13] MOLDAN, B. *(Ne)udržitelný rozvoj ekologie: hrozba i naděje*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2001. 141 s. ISBN 80-246-0286-5.
- [14] Moravské Budějovice. *Územně analytické podklady* [online]. 2010 [cit. 2012-06-13]. Dostupné z: <http://www.mbudejovice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9890&id=430188&p1=23290>.
- [15] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2493/2000 o opatřeních na podporu plného začlenění rozměru životního prostředí do procesu rozvoje rozvojových zemí. [online]. 2000 [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: <[http://www.mzp.cz/ris/ais-risdb-ec-table.nsf/AE7C5B692102DB85C1256DDA003D8ADC/\\$file/32000R2493Fin.pdf](http://www.mzp.cz/ris/ais-risdb-ec-table.nsf/AE7C5B692102DB85C1256DDA003D8ADC/$file/32000R2493Fin.pdf)>.
- [16] Oficiální internetové stránky kraje Vysočina. *ÚAP obcí s rozšířenou působností* [online]. 2010 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <<http://www.kr-vysocina.cz/uzemne-analyticke-podklady-obci-s-rozsirenou-pusobnosti/d-4020165/query=%C3%BAzemn%C4%9B+analytick%C3%A9+podklady>>.
- [17] Oficiální portál pro podnikání a export. Kraj Vysočina [online]. 2011 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/kraj-vysocina/charakteristika-kraje-vysocina/1000927/40302/>>.
- [18] Pacov. *Územně analytické podklady* [online]. 2010 [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: <<http://www.mestopacov.cz/mestsky-urad/odbor-vystavby/uap-2010>>.
- [19] RABIN, J. *Encyklopedia of public administration and public policy*: vol. 2. New York: Marcel Dekker, 2003. ISBN 0-8247-4299-0.
- [20] ŠILHÁNKOVÁ, V. a kol. *Indikátory udržitelného rozvoje pro města a obce*. Hradec Králové, 2011. 216 s. ISBN 978-80-904671-4-9.
- [21] ŠILHÁNKOVÁ, V. a kol. *Praktická a cílevědomá ochrana životního prostředí v obcích Středočeského kraje, sborník textů ze seminářů*. Praha: Agentura Koniklec, o. s., 2009. 191 s. ISBN 978-80-902606-7-2.
- [22] ŠILHÁNKOVÁ, V. *Teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007. 129 s. ISBN 978-80-7395-019-4.
- [23] ŠILHÁNKOVÁ, V.; KOUTNÝ, J.; ČABLOVÁ, M. *Urbanismus a územní plánování*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2010. 125 s. ISBN 978-80-7395-310-2.
- [24] ŠILHÁNKOVÁ, V.; PONDĚLÍČEK, M. *Vyhodnocování udržitelného využití území*. Veřejná správa: Příloha, 2009. I-V s.

- [25] TAUFER, I.; KOTYK, J.; HRUBINA, K.; TAUFER, J. *Algoritmy a algoritmizace – vývojové diagramy*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009. 92 s. ISBN 978-80-7395-182-5.
- [26] Ústav územního rozvoje. *Principy a pravidla územního plánování* [online]. 2010 [cit. 2011-11-20]. Dostupné z: <<http://www.uur.cz/default.asp?ID=2571>>.
- [27] Vyhláška č. 500/2006 Sb. o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti. [online]. © 2012 [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=500~2F2006&rpp=15#seznam>>.
- [28] Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). [online]. © 1998 – 2012 [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/stavebni/>>.
- [29] Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí. [online]. © 2008 – 2012 [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: <<http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/5b17dd457274213ec12572f3002827de?OpenDocument>>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Zařazení sledovaných jevů z podkladu pro RURÚ do tematických okruhů analýzy SWOT

Příloha A - Zařazení sledovaných jevů z podkladu pro RURÚ do tematických okruhů analýzy SWOT

Jevy/Témata	1. Horninové prostředí a geologie	2. Vodní režim	3. Hygiena ŽP	4. Ochrana přírody a krajiny	5. ZPF a PUPFL	6. Veřejná dopravní a technická infrastruktura	7. Sociodemografické podmínky	8. Bydlení	9. Rekreace	10. Hospodářské podmínky	Suma
1. Zastavěné území											0
2. Plochy výroby										X	1
3. Plochy občanského vybavení								X			1
4. Plochy k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území										X	1
5. Památková rezervace včetně ochranného pásma								X	X	X	3
6. Památková zóna vč. ochrann. pásma								X	X	X	3
7. Krajinná památková zóna								X	X	X	3
8. Nemovitá kulturní památka, popř. soubor, vč. ochrann. pásma								X	X	X	3
9. Nemovitá národní kulturní památka, popř. soubor, vč. ochrann. pásma								X	X	X	3
10. Památka UNESCO vč. ochrann pásma								X	X	X	3
11. Urbanistické hodnoty								X	X	X	3
12. Region lidové architektury								X	X	X	3
13. Historicky významná stavba, soubor								X	X	X	3
14. Architektonicky cenná stavba, soubor								X	X	X	3
15. Významná stavební dominanta								X	X	X	3
16. Území s archeologickými nálezy								X	X	X	3
17. Oblast krajinného rázu a její charakteristika				X							1
18. Místo krajinného rázu a jeho charakteristika				X							1
19. Místo významné události				X							1
20. Významný vyhlídkový bod				X							1
21. ÚSES				X							1
22. Významný krajinný prvek registrovaný, pokud není vyjádřen jinou položkou				X							1
23. Významný krajinný prvek ze zákona, pokud není vyjádřen jinou položkou				X							1
24. Přechnodně chráněná plocha				X							1
25. Národní park vč. zón a ochrann. pásma				X							1

59. Chráněné území pro zvláštní zásahy do zemské kůry	X										1
60. Ložisko nerostných surovin	X										1
61. Poddolované území	X										1
62. Sesuvné území a území jiných geologických rizik	X										1
63. Staré důlní dílo	X										1
64. Staré zátěže území a kontaminované plochy			X								1
65. Oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší			X								1
66. Odval, výsypka, odkaliště, halda	X		X								2
67. Technologický objekt zásobování vodou vč. ochrann. pásma						X					1
68. Vodovodní síť vč. ochrann. pásma						X					1
69. Technologický objekt odvádění a čištění odpadních vod vč. ochrann. pásma						X					1
70. Síť kanalizačních stok vč. ochrann. pásma						X					1
71. Výrobní elektrárny vč. ochrann. pásma						X					1
72. Elektrická stanice vč. ochrann. pásma						X					1
73. Nadzemní a podzemní vedení elektrizační soustavy vč. ochrann. pásma						X					1
74. Technologický objekt zásobování plynem vč. ochrann. a bezpečnostního pásma						X					1
75. Vedení plynovodu vč. ochrann. a bezpečnostního pásma						X					1
76. Technologický objekt zásobování jinými produkty vč. ochrann. pásma						X					1
77. Ropovod vč. ochrann. pásma						X					1
78. Produktovod vč. ochrann. pásma						X					1
79. Technologický objekt zásobování teplem vč. ochrann. pásma						X					1
80. Teplovod vč. ochrann. pásma						X					1
81. Elektronické komunikační zařízení vč. ochrann. pásma						X					1
82. Komunikační vedení vč. ochrann. pásma						X					1
83. Jaderné zařízení						X					1
84. Objekty nebo zařízení zařazené do skupiny A nebo B s umístěnými nebezpečnými látkami			X								1
85. Skládky vč. ochrann. pásma			X								1
86. Spalovna vč. ochrann. pásma			X								1
87. Zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu vč. ochrann. pásma			X								1

88. Dálnice vč. ochrann. pásma						X					1
89. Rychlostní silnice vč. ochrann. pásma						X					1
90. Silnice I. třídy vč. ochrann. pásma						X					1
91. Silnice II. třídy vč. ochrann. pásma						X					1
92. Silnice III. třídy vč. ochrann. pásma						X					1
93. Místní a účelové komunikace						X					1
94. Železniční dráha celostátní vč. ochrann. pásma						X					1
95. Železniční dráha regionální vč. ochrann. pásma						X					1
96. Koridor vysokorychlostní železniční trati						X					1
97. Vlečka vč. ochrann. pásma						X					1
98. Lanová dráha vč. ochrann. pásma						X					1
99. Speciální dráha vč. ochrann. pásma						X					1
100. Tramvajová dráha vč. ochrann. pásma						X					1
101. Trolejbusová dráha vč. ochrann. pásma						X					1
102. Letiště vč. ochrann. pásem						X					1
103. Letecká stavba vč. ochrann. pásem						X					1
104. Vodní cesta						X					1
105. Hraniční přechod						X					1
106. Cyklostezka, cyklotrasa, hipostezka a turistická stezka						X					1
107. Objekt důležitý pro obranu státu vč. ochrann. pásma						X					1
108. Vojenský újezd											0
109. Vymezené zóny havarijního plánování											0
110. Objekt civilní ochrany						X					1
111. Objekt požární ochrany						X					1
112. Objekt důležitý pro plnění úkolů Policie ČR						X					1
113. Ochranné pásmo hřbitova, krematoria						X					1
114. Jiná ochranná pásma						X					1
115. Ostatní veřejná infrastruktura						X					1
116. Počet dokončených bytů k 31. 12. každého roku								X			1
117. Zastavitelná plocha											0
118. Jiné záměry											0
119. Další dostupné informace ¹								X		X	2
Suma	8	13	7	20	7	43	0	15	13	16	142

¹ Jedná se např. o průměrnou cenu m² stavebního pozemku v členění podle katastrálních území, průměrnou cenu m² zemědělské půdy v členění podle katastrálních území.